

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی - رویه‌های قضائی - عهدنامه‌ها - آئیننامه‌ها

WWW.RRK.IR
WWW.DASTOUR.IR

تصویب‌نامه‌ها - تصمیم‌نامه‌ها - اساسنامه‌ها و آگهیها

تک شماره ۴۵۰۰ تومان

صفحه	دستگاه اجراء کننده	تاریخ تصویب	عنوان مندرجات (قوانین و مقررات و مصوبات آراء وحدت رویه)
۲	هیأت وزیران	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۰۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال ماده ۱۲ آیین‌نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری موضوع مصوبه شماره ۱۲۲۶۲۶/ت/۴۰۴-ه مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۲ مصوب هیأت وزیران
۳	سازمان ثبت اسناد و املاک کشور	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۰۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال نامه‌های شماره ۹۷/۶۶۱۹۳ - ۱۳۹۷/۴/۱۰، ۹۷/۱۱۳۲۴۵ - ۱۳۸۷/۶/۱۱ و ۹۷/۸۱۷۰۰ - ۱۳۹۷/۴/۳۰ سازمان ثبت اسناد و املاک کشور
۳	سازمان سنجش آموزش کشور	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۰۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بند ۵ صفحه ۲۵ دفترچه راهنمای ثبت نام و شرکت در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ مبنی بر امکان استفاده مجدد از سهمیه ایثارگران توسط پذیرفته شدگان در دوره‌های غیرروزانه دانشگاه‌ها که انصراف از تحصیل داده‌اند
۵	شورای اقتصاد	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال ماده ۷ مصوبه شورای اقتصاد ابلاغی به شماره ۱۴۴۹۷۵ - ۱۳۹۴/۷/۵
۶	وزارت نیرو	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال بخشنامه شماره ۹۶/۱۳۳۶۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۳۰ وزارت نیرو
۸	شورای اسلامی شهر ارومیه شورای اسلامی شهر مهاباد شورای اسلامی شهر مشهد وزارت نیرو	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: ابطال صورت جلسه شماره ۸۰۳ - ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ و ۸۳۳ - ۱۳۹۲/۴/۳۰ و ۲۸۸ - ۱۳۹۵/۲/۲۷ و ۱۰۹ - ۱۳۹۳/۵/۱۱ و ۳۸۴ - ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ شورای اسلامی شهر ارومیه، صورت جلسه شماره ۱۱ - ۱۳۹۲/۹/۴ شورای اسلامی شهر مهاباد، صورت جلسه شماره ۶ - ۱۳۹۳/۲/۲۲ شورای اسلامی شهر مهاباد، مصوبه شماره ۴/۹۳/۱۳۴۰۶ - ۱۳۹۳/۱۱/۲۱ شورای اسلامی شهر مشهد، دستورالعمل شماره ۹۳/۳۹۲۵۳/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ وزارت نیرو و دستورالعمل شماره ۹۶/۱۵۳۱۲/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۲/۱۷ وزارت نیرو
۱۲	شورای اسلامی شهر مشهد	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	رای شماره ۱۷۱۹ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: در اجرای ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ضمن نقض رای شماره ۲۰۱۴ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ حکم بر ابطال مصوبه شماره ۳/۳/۹۱/۴۸۸۲ ش - مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۳ شورای اسلامی شهر مشهد صادر شد
۱۴	بنیاد شهید و امور ایثارگران	۱۳۹۹/۱۱/۱۸	رای شماره ۱۷۴۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: در خصوص نحوه احراز جانبازی رزمندگان فاقد صورت سانحه و مدارک بالینی توسط بنیاد شهید
۱۶	شعب دیوان عدالت و سایر مراجع اداری	۱۳۹۹/۱۱/۱۸	رای شماره ۱۷۴۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: اعلام تعارض. مطابق بند ۴ ماده ۳ قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ تغییر نام‌های ممنوع از جمله صلاحیت‌های هیأت حل اختلاف است و رسیدگی به سایر دعاوی مربوط به نام اشخاص در صلاحیت عام محاکم دادگستری است بنابراین قرارهای صادر شده به شایستگی دادگاه‌های عمومی در رسیدگی به خواسته صحیح و موافق مقررات است

قوانین و مقررات عمومی

شماره ۹۸۰۰۵۳۴

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۸۰۰۵۳۴/۱۳۹۹/۱۱/۱۴ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری موضوع مصوبه شماره ۱۳۶۹/۱۰/۱۲/ت/۴۰۴ مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۲ مصوب هیأت وزیران» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۰۵ شماره پرونده: ۹۸۰۰۵۳۴

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای بهمن زبردست

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری موضوع

مصوبه شماره ۱۳۶۹/۱۰/۱۲/ت/۴۰۴ مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۲ مصوب هیأت وزیران

گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون

بیمه بیکاری موضوع مصوبه شماره ۱۳۶۹/۱۰/۱۲/ت/۴۰۴ مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۲ مصوب هیأت وزیران را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«ریاست محترم هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

با سلام و احترام، ضمن تقدیم آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری، به استحضار می رساند، این آیین نامه اجرایی که بر اساس ماده ۱۴ قانون مذکور تهیه و تصویب گردیده، در ماده ۱۲ مبنی بر اینکه «در مورد کارگرانی که در حین استفاده از مقرری بیمه بیکاری بر اساس حکم صادر شده از سوی مراجع ذیصلاح بازداشت یا زندانی می گردند در صورت صدور رأی مراجع مذکور مبنی بر مجرمیت آنان، مشروط بر آنکه متأهل نباشند پرداخت مقرری بیمه بیکاری متوقف می گردد و پس از گذراندن دور محکومیت به شرط عدم اشتغال، یا معرفی واحد کار و امور اجتماعی مجدداً برقرار خواهد شد.» محدودیتی را تصویب نموده که نه تنها در قانون بیمه بیکاری ذکری از آن نرفته، بلکه اصولاً جز ماده ۱۷ قانون کار، در هیچ جای قوانین کار و تأمین اجتماعی، محدودیتی برای کارگرانی که رأی مجرمیتشان صادر شده ذکر نشده است. جدای آنکه این بند، استثنایی جهت کارگران مجردی که متکفل خرج افراد دیگر هستند قائل نشده و لذا مغایر با بند ۹ از اصل سوم قانون اساسی، از حیث ایجاد تبعیض ناروا بین کارگران متأهل زندانی و کارگران مجرد متکفل خرج افراد دیگر است. همچنین خلاف ماده ۸ قانون بیمه بیکاری است که موارد قطع بیمه بیکاری را به دقت حصر نموده لذا با عنایت به این موارد مغایرت با قانون و با در نظر گرفتن اینکه وضع محدودیتی اضافه در آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری که ذکری از آن در ماده ۸ قانون مارالذکر و اصولاً هیچ جای دیگر این قانون نرفته، خارج از حدود اختیارات هیأت وزیران به نظر می رسد، با اتخاذ ملاک از رأی شماره دادنامه ۸۰/۲۰۸ - ۱۳۸۰/۷/۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مبنی بر آن که «دایره شمول قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹ در خصوص برقراری بیمه ایام بیکاری و مستثنیات آن و به شرح مقرر در قانون مذکور تبیین و مشخص شده و مراجع ذیصلاح در زمینه تشخیص شمول یا عدم شمول آن قانون به اشخاص نیز معین گردیده است.» از آن مقام عالی درخواست ابطال ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری مصوب جلسه مورخ ۱۳۶۹/۱۰/۱۲ هیأت وزیران را دارم.»

متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«ماده ۱۲- در مورد کارگرانی که حین استفاده از مقرری بیمه بیکاری بر اساس حکم صادر شده از سوی مراجع ذیصلاح بازداشت یا زندانی می گردند در صورت صدور رأی مرجع مذکور مبنی بر مجرمیت آنان، مشروط بر آنکه متأهل نباشند پرداخت مقرری بیمه بیکاری متوقف می گردد و پس از گذراندن دوره محکومیت به شرط عدم اشتغال، یا معرفی واحد کار و تأمین اجتماعی مجدداً برقرار خواهد شد.»

در پاسخ به شکایت مذکور، معاون امور حقوقی دولت به موجب لایحه شماره ۳۹۶۲۸/۵۷۰۰۰ - ۱۳۹۸/۵/۹ توضیح داده است که:

«۱- وفق ماده ۲ قانون بیمه بیکاری مصوب ۱۳۶۹ مقرر گردیده است:

«بیکار از نظر این قانون بیمه شده ای است که بدون میل و اراده بیکار شده و آماده کار باشد.» بنا بر حکم یاد شده و برای صدق عنوان بیکار و بهره مندی از مزایای قانون بیمه بیکاری، احراز دو ویژگی لازم است:

اول آن که وقوع بیکاری خارج از اراده شخص بیکار شده باشد و دوم شخص بیکار آماده کار باشد. بر این اساس، صرف نظر از اینکه اصولاً شخصی که به موجب حکم مراجع ذیصلاح بازداشت یا زندانی می شود در این فرآیند فاقد اراده به شمار نمی رود و قاعداً رفتار غیر قانونی او که با اراده نیز به وقوع پیوسته، موجبات تعقیب کیفری و بازداشت و حبس را فراهم آورده است، چنین شخصی نمی تواند مهیا و آماده کار به شمار رود؛ چرا که در پی اجرای قانون مکلف به حضور در زندان و یا بازداشتگاه تعیین شده است و بنابراین عنوان «آماده کار» به چنین شخص که در این وضعیت قرار دارد اطلاق نمی گردد و در نتیجه خارج از تعریف مندرج در ماده ۲ قانون بیمه بیکاری برای «بیکار» به شمار خواهد رفت.

۲- بر مبنای آنچه در بند پیشین گفته شد، با لحاظ آنکه ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری مقرر می دارد: «ماده ۱۲- در مورد کارگرانی که در حین استفاده از مقرری بیمه بیکاری بر اساس حکم صادر شده از سوی مراجع ذیصلاح بازداشت یا زندانی می گردند در صورت صدور رأی مراجع مذکور مبنی بر مجرمیت آنان، مشروط بر آنکه متأهل نباشند پرداخت مقرری بیمه بیکاری متوقف می گردد و پس از گذراندن دوره محکومیت به شرط عدم اشتغال، یا معرفی واحد کار و امور اجتماعی مجدداً برقرار خواهد شد.» حکم یاد شده مبنی بر عدم امکان استفاده اشخاصی که به موجب حکم صادره از سوی مراجع ذیصلاح بازداشت یا زندانی می گردند از مزایای قانون بیمه بیکاری به هیچ وجه از باب تخصیص و کاهش دایره شمول قانون نبوده بلکه همانگونه که پیشتر بیان شده این دسته از افراد تخصصاً از دایره شمول قانون خارج بوده اند و بنابراین استثناء نمودن و تخصیص آنان، موضوعاً منتفی است.

۳- علاوه بر آنچه بیان شد، فحوی کلام قانونگذار و محتوای قانون بیمه بیکاری حاوی احکامی است که عقلاً و منطقاً قابل صدق بر کسی که در بازداشت و یا در حال گذراندن دوران محکومیت به سر می برد نیست. مؤید این تحلیل مفاد بندهای (ب) و (ج) ماده ۶ قانون بیکاری است که مقرر می دارد: «ماده ۶- بیمه شدگان بیکار در صورت احراز شرایط زیر استحقاق دریافت مقرری بیمه بیکاری را خواهند داشت:

ب - بیمه شده مکلف است ظرف (۳۰) روز از تاریخ بیکاری با اعلام مراتب بیکاری به واحدهای کار و امور اجتماعی آمادگی خود را برای اشتغال به کار تخصصی و یا مشابه آن اطلاع دهد. مراجعه بعد از سی روز با عذر موجه و با تشخیص هیأت حل اختلاف تا سه ماه امکان پذیر خواهد بود.

ج - بیمه شده بیکار مکلف است در دوره های کارآموزی و سوادآموزی که توسط واحد کار و امور اجتماعی و نهضت سوادآموزی و یا سایر واحدهای ذیربط با تأیید وزارت کار و امور اجتماعی تعیین می شود شرکت نموده و هر دو ماه یکبار گواهی لازم در این مورد را به شعب تأمین اجتماعی تسلیم نماید.»

بنابراین شخص بیکار باید آمادگی خود برای اشتغال به کار تخصصی و یا مشابه آن را به واحدهای کار و امور اجتماعی اعلام کند تا در صورت ایجاد موقعیت شغلی به کار گمارده شود و همچنین در دوره های کارآموزی و سوادآموزی در نظر گرفته شده شرکت کند. تکالیفی که قطعاً به جای آوردن آن از عهده شخص زندانی خارج و انجام آن از سوی وی قانوناً و منطقاً منتفی است.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق ماده ۸ قانون بیمه بیکاری موارد قطع شدن بیمه بیکاری تعیین شده است و با توجه به اینکه حکم مقرر در ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری در قطع بیمه بیکاری برقرار شده برای فردی که متأهل نیست و بازداشت یا زندانی شده است، در مخالفت با ماده ۸ قانون بیمه بیکاری وضع شده و اساساً تعیین مصادیق قطع بیمه بیکاری در جایی که مقنن راجع به آن تعیین تکلیف کرده، از حدود اختیارات مقامات اجرایی و حتی آیین نامه نویس خارج است، بنابراین ماده ۱۲ آیین نامه اجرایی قانون بیمه بیکاری به علت مغایرت با قانون و خارج بودن از حدود اختیارات هیأت وزیران و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۸۰۳۳۴۲

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۰۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال نامه‌های شماره ۹۷/۶۶۱۹۳ - ۱۳۹۷/۴/۱۰، ۱۳۸۷/۶/۱۱ و ۹۷/۱۱۳۲۴۵ - ۹۷/۸۱۷۰۰ و ۱۳۹۷/۴/۳۰ سازمان ثبت اسناد و املاک کشور» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۰۸ شماره پرونده: ۹۸۰۳۳۴۲
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای علی مظفری

موضوع شکایت و خواسته: ابطال نامه‌های شماره ۹۷/۶۶۱۹۳ - ۱۳۹۷/۴/۱۰، ۱۳۸۷/۶/۱۱ و ۹۷/۱۱۳۲۴۵ - ۹۷/۸۱۷۰۰ و ۱۳۹۷/۴/۳۰ سازمان ثبت اسناد و املاک کشور گردش کار: شاکي به موجب دادخواستی ابطال نامه‌های شماره ۹۷/۶۶۱۹۳ - ۱۳۹۷/۴/۱۰، ۱۳۸۷/۶/۱۱ و ۹۷/۱۱۳۲۴۵ - ۹۷/۸۱۷۰۰ و ۱۳۹۷/۴/۳۰ سازمان ثبت اسناد و املاک کشور را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«مطابق ماده ۲۱ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ ثبت رسمی ازدواج موقت منوط به ۳ شرط ۱- باردار شدن زوجه، ۲- توافق طرفین، ۳- شرط ضمن عقد است و در غیر این موارد ثبت رسمی ازدواج موقت الزامی نیست و بر اساس مفهوم مخالف ماده ۲۱ انجام عقد عادی موقت تجویز شده است بنابراین ممنوعیت اعلامی از سوی سازمان مخالف اصل ۴، ۱۲ قانون اساسی) مبنی بر جایز بودن ازدواج موقت و برابر (مواد ۱۰۷۵، ۱۰۷۶ و ۱۰۷۷ قانون مدنی) و ماده ۱۰۶۴ قانون مدنی (مبنی بر تعیین شرایط عاقد و ممنوع نبودن اجرای عقد عادی و با سند عادی از سوی سردفتر برخلاف ممنوعیتی که قانونگذار برای اجرای صیغه ازدواج دائم بدون ثبت رسمی موضوع ماده ۴۹ قانون حمایت خانواده ایجاد کرده است) است. حتی بخشنامه اداره حقوقی سازمان ثبت اسناد شماره ۱۳۶/۱۱۵۹۳۲۱۱۵ - ۱۳۹۷/۳/۶ - صراحتاً بلامانع بودن انجام عقد عادی موقت (مشروط به عدم استفاده از مهر رسمی دفترخانه) را اعلام کرده و کمیسیون حقوقی کلان سردفتران ازدواج و طلاق به موجب نظریه رسمی شماره ۹۷/۳۷۶ - ۱۳۹۷/۴/۱۶ بلامانع بودن آن را اعلام و به جهت عدم تداخل با وظایف سردفتری مبادرت به تهیه سند عادی ازدواج موقت و طراحی مهر مخصوص برای دفاتر ازدواج کرده است. بنابراین هیچ گونه ممنوعیت شرعی، قانونی و ثبتی برای سردفتر در اجرای صیغه شرعی ازدواج موقت بدون ثبت رسمی وجود ندارد و از این رو تقاضای ابطال تصمیم مذکور به استناد به اصول ۴، ۱۲ و ۳۷ قانون اساسی و به دلیل مخالفت با ماده ۱۰۶۴ قانون مدنی و ماده ۲۱ قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۹۱ و ماده ۵۷ آیین‌نامه اجرایی آن را دارم.»

متن مقرره‌های مورد اعتراض به شرح زیر است:

«جناب آقای اقبال

مدیرکل محترم ثبت اسناد و املاک کشور

- جناب آقای رامشی

مدیرکل محترم ثبت اسناد و املاک استان خراسان رضوی

- جناب آقای هاشمی

مدیرکل محترم ثبت اسناد و املاک استان هرمزگان

با سلام

طبق ماده ۲۱ قانون حمایت از خانواده مصوب سال ۱۳۹۱ نکاح موقت تابع موازین شرعی و مقررات قانون مدنی است و ثبت آن در موارد ذیل الزامی است، ۱- باردار شدن زوجه ۲- توافق طرفین ۳- شرط ضمن عقد، لذا تکلیف سران دفاتر ازدواج در امر ثبت ازدواج موقت همان سه فرضی است که به شرح ماده فوق‌الذکر احصاء گردیده است و به نظر این اداره کل، ورود سردفتر به سایر موارد از جمله مباشرت و دخالت در اجرای صیغه عقد موقت بدون ثبت رسمی واقعه و صدور سند عادی در مقام انجام وظایف سردفتری فاقد وجاهت قانونی است و چنانچه سردفتران برخلاف مقررات و بخشنامه‌های سازمان اقدامی به عمل آورند نسبت به تعقیب انتظامی اقدام گردد. - مدیرکل امور اسناد و سردفتران»

در پاسخ به شکایت مذکور، مدیرکل دفتر حقوقی و امور مجلس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به موجب لایحه شماره ۱۳۹۸۵۵۷۳۲۱۱۵۰۰۰۲۲۹ - ۱۳۹۸/۱۰/۳۰ توضیح داده است که:

«ماده ۲۰ قانون حمایت از خانواده مصوب سال ۱۳۹۱ مقرر می‌دارد: «ثبت نکاح دائم، فسخ و انفساخ آن، طلاق، رجوع و اعلام بطلان نکاح یا طلاق الزامی است.» به موجب ماده ۲۱ قانون فوق‌الذکر «نظام حقوقی جمهوری اسلامی ایران در جهت محوریت و استواری روابط خانوادگی، نکاح دائم را که مبنای تشکیل خانواده است مورد حمایت قرار می‌دهد، نکاح موقت تابع موازین شرعی و مقررات قانون مدنی است و ثبت آن در موارد ذیل الزامی است: ۱- باردار شدن زوجه ۲- توافق طرفین ۳- شرط ضمن عقد» بنابراین با توجه به مصرحات فوق‌الذکر تکالیف دفاتر ازدواج در ثبت ازدواج موقت همان سه فرضی است که در قانون حمایت از خانواده پیش‌بینی شده است، ورود سردفتر ازدواج به سایر موارد از جمله مباشرت و دخالت در اجرای صیغه عقد موقت بدون ثبت رسمی واقعه و صدور سند عادی در مقام انجام وظایف سردفتری و نیز تهیه دفترچه عقد نکاح موقت و ساخت مهر پرسی به نام سردفتران ازدواج و طلاق برخلاف مقررات می‌باشد. بنابراین طبق ماده ۲۰ قانون حمایت از خانواده مصوب سال ۱۳۹۱ و ماده ۲۱ قانون فوق‌الذکر، تکلیف سران دفاتر ازدواج در امر ثبت ازدواج موقت، همان سه فرضی است که به شرح مواد فوق‌الذکر احصاء گردیده است، با این وصف و با توجه به مفاد مصرحات یاد شده، ورود سردفتر به سایر موارد از جمله مباشرت و دخالت در اجرای صیغه عقد موقت بدون ثبت رسمی واقعه و صدور سند عادی و مهر پرسی در مقام انجام وظایف سردفتری فاقد وجاهت قانونی است.»

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

در خصوص شکایت آقای علی مظفری مبنی بر تقاضای ابطال مصوبه اداره کل امور اسناد سازمان ثبت اسناد و املاک کشور به شماره ۹۷/۶۶۱۹۳ - ۱۳۹۷/۴/۱۰، اولاً: احکام ازدواج اعم از دائم یا موقت تابع موازین اسلامی و مقررات قانون مدنی است، قانونگذار در مواد ۱۰۷۵ تا ۱۰۷۷ قانون مدنی آن را به رسمیت شناخته است و مطابق ماده ۱۰۷۱ قانون مدنی هریک از زن و مرد می‌تواند برای عقد ازدواج وکالت به غیر دهد و به صراحت ماده ۱۰۶۴ قانون مذکور عاقد باید عاقل، بالغ و قاصد باشد. بنابراین با توجه به اطلاق لفظ عاقد و همچنین به قیاس اولویت سردفتر می‌تواند صیغه عقد ازدواج را جاری سازد. ثانیاً: مطابق ماده ۲۱ قانون حمایت خانواده مصوب سال ۱۳۹۱ ثبت ازدواج موقت در موارد: ۱- باردار شدن زوجه ۲- توافق طرفین ۳- شرط ضمن عقد، الزامی بوده و مقنن برای خودداری از آن در ماده ۴۹ قانون اخیرالذکر ضمانت اجرای کیفری مقرر کرده است، بنابراین در غیر موارد مصرح، ثبت ازدواج موقت الزامی نبوده و فاقد ضمانت اجرای مقرر است. الزامی نبودن ثبت ازدواج موقت به معنای ممنوع بودن از ثبت ولو به صورت عادی نیست و ممنوعیت مقرر نسبت به اجرای عقد ازدواج موقت و ثبت آن به صورت عادی در نامه‌های شماره ۹۷/۶۶۱۹۳ - ۱۳۹۷/۴/۱۰ و ۹۷/۸۱۷۰۰ - ۱۳۹۷/۴/۳۰ و ۹۷/۱۱۳۲۴۵ - ۹۷/۸۱۷۰۰ و ۱۳۹۷/۴/۳۰ مدیرکل امور اسناد و سردفتران سازمان ثبت اسناد و املاک کشور مخالف قوانین مذکور و از اختیارات صادرکننده نامه مورد شکایت نیز خارج است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۸۰۲۷۰۶

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۰۹ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال بند ۵ صفحه ۲۵ دفترچه راهنمای ثبت نام و شرکت در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ مبنی بر امکان استفاده مجدد از سهمیه ایثارگران توسط پذیرفته شدگان در دوره‌های غیر روزانه دانشگاه‌ها که انصراف از تحصیل داده‌اند» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۰۹ شماره پرونده: ۹۸۰۲۷۰۶

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکي: آقای صباح محمودی

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بند ۵ صفحه ۲۵ دفترچه راهنمای ثبت نام و شرکت در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ مبنی بر امکان استفاده مجدد از سهمیه ایثارگران توسط پذیرفته شدگان در دوره‌های غیر روزانه دانشگاه‌ها که انصراف از تحصیل داده‌اند

گردش کار: شاکی به موجب دادخواستی ابطال بند ۴ و ۵ صفحه ۲۵ دفترچه راهنمای ثبت نام و شرکت در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ مبنی بر امکان استفاده مجدد از سهمیه ایثارگران توسط پذیرفته شدگان در دوره‌های غیر روزانه دانشگاه‌ها که انصراف از تحصیل داده‌اند را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده است که:

«تبصره ۲ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان مصوب سال ۱۳۶۷ صرفاً عدم امکان استفاده مجدد از امتیازات مندرج در آیین نامه در صورت انصراف از تحصیل را مقرر ساخته است و دلالتی بر استفاده مجدد کسانی که در دانشگاه پذیرفته شده و فارغ التحصیل شده‌اند، ندارد. آیین نامه فوق صرفاً حاکم بر رزمندگان (حداقل ۶ ماه حضور در مناطق عملیاتی از تاریخ ۱۳۵۹ الی ۱۳۶۷) است. اما قانون جامع ایثارگران فراتر از بازه زمانی مذکور و همچنین شامل دیگر ایثارگران همچون شهدای ترور و... است. در هیچکدام از قوانین مربوط به ایثارگران تصریحی بر لزوم استفاده یک بار از سهمیه وجود ندارد. استفاده از سهمیه ایثارگران منوط به تصویب آیین نامه اجرایی نیست که سازمان سنجش در این رابطه به آیین نامه اجرایی مصوب ۱۳۶۷ استناد می نماید. استناد به آیین نامه مقدم برای اجرای قوانین موخر و جبهی ندارد. قوانین حاکم بر امور ایثارگران اکنون قانون جامع ایثارگران مصوب ۱۳۹۰، ماده ۴۷ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم مصوب ۱۳۹۳ و ماده ۹۰ قانون برنامه ششم مصوب ۱۳۹۶ می باشد. اما سازمان سنجش برای اجرای این قوانین به آیین نامه مصوب ۱۳۶۷ استناد می نماید. ایجاد حق به موجب حکم مقنن است و تحدید و تخصیص آن نیز بایستی به موجب حکم قانونگذار باشد که در مورد حاضر چنین نیست. قانون ایجاد تسهیلات برای رزمندگان و آیین نامه اجرایی آن به موجب قوانین موخرالتصویب همانند ماده ۹۰ قانون برنامه ششم یا تبصره ۱ ماده ۱۱۸ قانون برنامه پنجم نسخ شده است. رأی شماره ۱۲۰۵ - ۱۳۹۴/۱۰/۲۲، رأی شماره ۱۴۴ - ۱۳۹۶/۱۱/۱۰، رأی شماره ۷۳۵ - ۱۳۹۰/۷/۱۰ و رأی شماره ۷۳۴ - ۱۳۹۲/۱۰/۳۰ دلالت بر محدود نبودن سهمیه ایثارگران به یکبار است. بند ۵ صفحه ۲۵ دفترچه مستند به مصوبه کمیته مطالعه و برنامه ریزی کنکور مقرر داشته است که چنانچه داوطلبان سنوات قبل با استفاده از سهمیه در دوره‌های غیر روزانه پذیرفته شده باشند در صورت انصراف از رشته قبولی، برای یک بار مجاز به استفاده مجدد از سهمیه خواهند بود. این مصوبه قابل یافت نیست. در این خصوص:

الف - مطابق ماده ۳ قانون مدنی و به طریق اولی بخشنامه و مقررات بایستی در روزنامه رسمی ذکر شوند وگرنه قابلیت اجرایی نخواهند داشت.

ب - مطابق قانون دسترسی آزاد به اطلاعات و قانون ارتقا سلامت اداری مقررات دولتی مستوجب حق و تکلیف برای اشخاص بایستی منتشر و به اطلاع عموم برسد.

ج - مصوبه کمیته مطالعه و برنامه ریزی مغایر با تبصره ۲ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی قانون ایجاد تسهیلات برای رزمندگان است چرا که آیین نامه مزبور صرفاً از منع استفاده مجدد رد صورت انصراف از تحصیل سخن گفته است.

پ - تخصیص استفاده از سهمیه جزء هیچ یک از اختیارات شورای سنجش و پذیرش دانشجو نیست.

ت - ماده ۶ قانون سنجش و پذیرش دانشجو و ماده ۶ آیین نامه آن نیز صرفاً بر ابقای سهمیه‌های پیشین دلالت دارند و دلیلی بر تخصیص آنها در میان نیست.

اکنون از آن مقام خواستارم در راستای بند ۱ ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری نسبت به ابطال بندهای ۴ و ۵ صفحه ۲۵ دفترچه راهنمای ثبت نام و شرکت در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ که ضایع کننده حق تمام ایثارگران است، اقدام و با صدور رأی وحدت رویه‌ای نسبت به آزمون‌های آتی من جمله آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها که در سال ۱۳۹۹ برگزار می شوند حق استفاده مجدد از سهمیه را به شرح دادخواست برای ایثارگران منظور نمایید.»

متن مقرر مورد شکایت به شرح زیر است:

«۴- بر اساس تبصره ۲ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی قانون تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مصوب ۱۳۶۷/۱۱/۳۰ هیأت وزیران، آن دسته از داوطلبانی که با استفاده از سهمیه شاهد و ایثارگر یک بار در رشته‌های تحصیلی دوره روزانه آزمون سراسری (برای پذیرفته شدگان رزمنده از سال ۱۳۶۸ به بعد و برای پذیرفته شدگان سهمیه شاهد از سال ۱۳۷۶ به بعد) پذیرفته شده‌اند، اعم از اینکه از رشته قبولی انصراف داده و یا در رشته قبولی ثبت نام کرده یا نکرده باشند حق استفاده مجدد از سهمیه مذکور در آزمون سراسری را نخواهند داشت.

۵ - بر اساس مصوبه پنجاه و چهارمین جلسه کمیته مطالعه و برنامه ریزی کنکور آن دسته از داوطلبان سنوات قبل که با استفاده از سهمیه‌های شاهد و ایثارگر در ردیف پذیرفته شدگان رشته‌های تحصیلی غیرروزانه (دوره‌های شبانه و نیمه حضوری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، دانشگاه پیام نور، مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی و یا دوره‌های پردیس خودگردان (بین‌الملل) و مجازی) قرار گرفته‌اند در صورت انصراف از رشته قبولی خود فقط یک بار مجاز به استفاده مجدد از سهمیه‌های مربوط در این آزمون خواهند بود.»

در پاسخ به شکایت مذکور مدیرکل دفتر ریاست، روابط عمومی و امور بین‌الملل سازمان سنجش آموزش کشور به موجب لایحه شماره ۵۴۷۴۳ - ۱۳۹۸/۹/۲۷ توضیح داده است که:

«۱- بدو موضوع خواسته و شکایت شاکی (ابطال تبصره ۲ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مصوب سال ۱۳۶۷) سابقاً در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مطرح و رد شده است، بنابراین از اعتبار مختومه برخوردار و قابل طرح مجدد در صحن هیأت عمومی نیست.

۲- طبق ماده ۱۲ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری و تبصره آن مواردی قابل ابطال در هیأت عمومی است که موجب تضییع حقوق اشخاص شود. هر چند در ظاهر قانون مارالذکر موجب ایجاد محدودیت برای اقلیت خاصی می شود ولیکن عملاً به نفع اکثریت ایثارگران است و باعث می شود تعداد بیشتری از تسهیلات مذکور برخوردار شوند. از طرف دیگر طبق تبصره ماده ۱۲ قانون مذکور و رویه معمول در دیوان، آرای شورای عالی انقلاب فرهنگی قابل نقض در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نمی باشد.

۳- به منظور برخورداری اکثریت ایثارگران از امتیازات و تسهیلات قانونی ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی کشور (دوره روزانه - رایگان) محدودیت‌هایی برای ورود به دوره روزانه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی از سوی هیأت وزیران و کمیته مطالعه و برنامه ریزی کنکور ایجاد شده است.

۴- بر اساس تبصره ۲ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی مصوب سال ۱۳۶۷ هیأت وزیران آن دسته از داوطلبانی که با استفاده از سهمیه در دوره روزانه آزمون سراسری پذیرفته شده‌اند اعم از اینکه از رشته قبولی انصراف یا در رشته قبولی ثبت نام کرده و یا نکرده باشند، حق استفاده مجدد از سهمیه در آزمون سراسری را نخواهند داشت.

۵ - کمیته مطالعه و برنامه ریزی آزمون ورودی دانشگاه‌ها (شورای عالی انقلاب فرهنگی) در پنجاه و چهارمین جلسه خود نیز مصوب نمود «آن دسته از داوطلبان سنوات قبل که با استفاده از سهمیه شاهد و ایثارگر در دوره‌های غیر روزانه قبول شده‌اند در صورت انصراف از رشته قبولی خود فقط یک بار مجاز به استفاده مجدد از سهمیه‌های مربوطه خواهند بود.» همان گونه که ملاحظه می فرمایید با توجه به محدودیت ظرفیت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در دوره روزانه مصوبات هیأت وزیران و شورای عالی انقلاب فرهنگی در راستای برخورداری جامعه بیشتری از ایثارگران از امتیاز مذکور بوده است. اگر محدودیت مذکور نباشد، تعداد زیادی از پذیرفته شدگان با امتیاز ایثارگری در کد رشته محل قبولی ثبت نام نخواهند کرد. این امر موجب خالی ماندن ظرفیت دانشگاه‌ها و عدم برخورداری سایر ایثارگران از امتیاز مذکور خواهد بود.

۶ - شاکی در صفحه دوم دادخواست تقدیمی با استنباط اشتباه از تبصره ۲ ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان به دانشگاه‌ها و با تفسیر موسع آن اظهار می دارد: «هر کدام از شرکت کنندگان در صورت قبولی در دانشگاه و انصراف حق استفاده مجدد از این سهمیه را ندارند و فردی که قبول شده و ثبت نام نکرده مشمول این قانون نمی شود.» در پاسخ به استحضار می رساند ظرفیت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی در دوره روزانه (رایگان) بسیار محدود است و در مجموع ۳۰ درصد ظرفیت دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی به ایثارگران اختصاص می یابد. چنانچه محدودیتی برای پذیرفته شدگان دوره روزانه وجود نداشته باشد بسیاری از قبول شدگان با استفاده از سهمیه ثبت نام نخواهند کرد تا در سال‌های آتی در رشته بهتری قبول شوند. این امر موجب می شود ظرفیت بسیاری از دانشگاه‌ها (با توجه به ممنوعیت تکمیل ظرفیت) خالی بماند و ایثارگران دیگری که تمایل به تحصیل در این کد رشته‌ها را دارند هم نتوانند وارد دانشگاه شوند. هر یک از داوطلبان در آزمون سراسری می توانند تا ۱۵۰ کد رشته محل انتخاب کنند. اگر ایثارگری به رشته محلی تمایل ندارد در زمان انتخاب رشته آن را انتخاب نکند. داوطلب می بایست اقلیت رشته و شهرهایی را انتخاب کند که تمایل قطعی به تحصیل در آن رشته و شهر را دارد. تردید تعدادی داوطلب ایثارگر که داوطلب هستند نباید مشکل بسیار بزرگی

(خالی ماندن ظرفیت و عدم امکان پذیرش سایر ایثارگران) برای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی ایجاد کند.

۷- با عنایت به مراتب مذکور و با توجه به اینکه سازمان سنجش آموزش کشور صرفاً مجری برگزاری آزمون سراسری ورود به دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی می‌باشد مکلف به اجرای مصوبات مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، شورای سنجش و پذیرش و سایر دستگاه‌های ذیربط می‌باشد. مصوبات فوق‌الذکر توسط هیأت وزیران و کمیته مطالعه و برنامه‌ریزی آزمون سراسری شورای عالی انقلاب فرهنگی تصویب شده است و این سازمان صرفاً مجری مصوبات مذکور است. بنابراین موضوع خواسته و شکایت ارتباطی به سازمان سنجش آموزش کشور ندارد و محکوم به رد است.»

در اجرای ماده ۸۴ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، پرونده به هیأت تخصصی فرهنگی، آموزشی و پزشکی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌شود و هیأت مذکور به موجب دادنامه شماره ۲۸ مورخ ۱۳۹۹/۲/۲۲ بند ۴ صفحه ۲۵ دفترچه راهنمای ثبت‌نام و شرکت در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ مبنی بر عدم امکان استفاده مجدد از سهمیه ایثارگران برای پذیرفته شدگان دوره‌های روزانه دانشگاه‌ها را قابل ابطال تشخیص نداد و رأی به رد شکایت صادر کرد. رأی مذکور به علت عدم اعتراض از سوی رئیس دیوان عدالت اداری و یا ده نفر از قضات دیوان عدالت اداری قطعیت یافت.

رسیدگی به بند ۵ صفحه ۲۵ دفترچه راهنمای ثبت‌نام و شرکت در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ مبنی بر امکان استفاده مجدد از سهمیه ایثارگران توسط پذیرفته شدگان در دوره‌های غیر روزانه دانشگاه‌ها که انصراف از تحصیل داده‌اند در دستور کار هیأت عمومی قرار گرفت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

در خصوص تقاضای ابطال بند ۵ صفحه ۲۵ دفترچه راهنمای ثبت‌نام و شرکت در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ مبنی بر امکان استفاده مجدد از سهمیه ایثارگران توسط پذیرفته شدگان در دوره‌های غیر روزانه دانشگاه‌ها که انصراف از تحصیل داده‌اند، مقرر مزبور مغایر اطلاق مندرج در تبصره ۲ ماده ۱۰ آیین‌نامه اجرایی قانون ایجاد تسهیلات برای رزمندگان مصوب ۱۳۶۸ می‌باشد که منع استفاد مجدد از سهمیه در صورت انصراف از تحصیل مندرج در آن، شامل تمامی مصادیق و حالات پذیرفته شدگان اعم از روزانه، شبانه، خودگردان، بین‌الملل و مجازی و... می‌شود، بنابراین با وجود آیین‌نامه اجرایی قانون ایجاد تسهیلات برای رزمندگان، بند ۵ از تذکرات مهم مندرج در صفحه ۲۵ دفترچه راهنمای ثبت‌نام و شرکت در آزمون سراسری سال ۱۳۹۸ خارج از حدود اختیارات سازمان سنجش و آموزش کشور وضع شده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

شماره ۹۶۰۰۹۰۵

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۶۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۱۳ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال ماده ۷ مصوبه شورای اقتصاد ابلاغی به شماره ۱۴۴۹۷۵ - ۱۳۹۴/۷/۵» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۳ شماره پرونده: ۹۶۰۰۹۰۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکتی: آقای رجبعلی رهبری کرویبه

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ماده ۷ مصوبه شورای اقتصاد ابلاغی به شماره

۱۳۹۴/۷/۵ - ۱۴۴۹۷۵

گردش کار: ۱- شاکی به موجب دادخواستی ابطال ماده ۷ مصوبه شورای اقتصاد ابلاغی

به شماره ۱۴۴۹۷۵ - ۱۳۹۴/۷/۵ را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته به طور خلاصه اعلام کرده است که:

با عنایت به اصل ۱۷۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و مواد ۱۰ و ۸۰ قانون دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی تقاضای ابطال آن قسمت از مصوبه، دستورالعمل، بخشنامه شورای اقتصاد در مورد اخذ مبلغی تحت عنوان تبصره ۳ در قبوض آب مصرفی مشترکین شرکت آب و فاضلاب شهری و روستایی سراسر کشور از زمان وضع مقرری و همچنین حذف مبلغ تبصره ۳ از قبوض آب مصرفی مشترکین و استرداد مبالغ اضافه دریافتی بابت تبصره ۳ مندرج در قبوض آب مصرفی مشترکین از زمان تصویب مصوبه شورای اقتصاد (زمان وضع مقرر) تا زمان صدور رأی مورد استدعا می‌باشد.»

۲- متن مقرر مورد اعتراض به شرح زیر است:

«ماده ۷- به منظور قیمت‌گذاری محلی خدمات آب و فاضلاب، شوراهای شهر می‌توانند علاوه بر نرخ‌های مصوب این دستورالعمل، در راستای رسیدن به قیمت تمام شده، تعرفه خدمات آب و فاضلاب را به پیشنهاد شرکت‌های آب و فاضلاب تصویب و برای تأیید و ابلاغ به وزارت نیرو اعلام نمایند.»

در پاسخ به شکایت مذکور، معاون امور حقوقی دولت (حوزه معاونت حقوقی رئیس‌جمهور) به موجب لایحه شماره ۳۴۶۶۶/۳۷۴۷۳ - ۱۳۹۷/۳/۲۹ توضیح داده است که:

«با سلام و احترام؛

بازگشت به ابلاغیه شماره ۹۶۰۹۹۸۰۹۰۵۸۰۰۷۸۶ (کلاسه ۹۰۵/۹۶)، موضوع ارسال نسخه دوم درخواست آقای رجبعلی رهبری کرویبه، به خواسته؛ «ابطال مصوبات مربوط در خصوص اخذ مبلغی تحت عنوان تبصره ۳ (افزایش قیمت آب بها) در قبوض مصرفی مشترکین شرکت‌های آب و فاضلاب»، با توجه به اینکه مبنای و مراحل قانونی اخذ وجوه موصوف به موجب تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری (مصوب ۱۳۷۷) می‌باشد و اینکه مفاد تبصره مزبور ناظر به امکان دریافت وجه جهت مشارکت مالی مردم و سایر بخشها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها بر اساس پیشنهاد شورای اسلامی شهر ذیربط و تأیید وزارت نیرو است لذا به نظر می‌رسد چنانچه خواسته شاکی ناظر بر ابطال مصوبه شورای شهر مورد نظر و تأییدیه وزیر نیرو برای همان مصوبه نباشد، با ابهام روبرو بوده و به شکل فعلی قابل طرح و پیگیری در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری نمی‌باشد. با توجه به این موضوع و نیز استقلال شخصیت حقوقی شوراهای اسلامی شهر از دولت، تعیین دقیق خواسته شاکی و همچنین ابلاغ دادخواست به شورای شهر مربوطه و انجام هرگونه اقدام قانونی لازم، مورد استدعاست. در ضمن، مفاد تبصره ۳ ماده واحده قانون موصوف، بدین شرح است؛

«تبصره ۳- تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتی مرکب از استاندار، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیر عامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس (به عنوان ناظر)، راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخشها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها را براساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.»

- در خاتمه توجه آن مرجع را به مفاد دادنامه شماره ۱۵۸ - ۱۳۹۶/۷/۳۰ هیأت تخصصی عمران، شهرسازی و اسناد دیوان عدالت اداری مبنی بر استناد به مجوز قانونی موصوف و نیز رد شکایت شاکی در موضوع مشابه (به طرفیت شورای اسلامی شهر مشهد)، معطوف می‌دارد. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق تبصره (۳) ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مقرر شده است: «تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتی مرکب از رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرعامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نماینده‌های استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، راهکارهای مشارکت مالی و سایر بخشها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، شهرها را بر اساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.» و مطابق بند (۸۲) جداول پیوست قانون بودجه سال (۱۳۹۹) کل کشور: «شرکت‌های آب

۳- شرکت آب و فاضلاب موظف است مبالغ مصوب وزارتخانه را به صورت جداگانه تحت عنوان «تبصره ۳» در صورت حساب مشترکین درج نماید.
بنا به مراتب و از آنجا که در تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری، بررسی و تأیید راهکارهای مشارکت مالی و سایر بخشها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها... تکلیف شده است و در این تبصره اجازه‌ای به وزارت نیرو مبنی بر اخذ وجه از مشترکین داده نشده است. به عبارت دیگر تعیین راه کارهای مشارکت، به معنای الزام مشترکین به پرداخت سهم نمی‌باشد. از این رو مصوبه مذکور خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات وزیر نیرو بوده و ابطال آن با لحاظ ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری از زمان تصویب مورد درخواست می‌باشد.»

۲- متن مقرر در مورد اعتراض به شرح زیر است:

«شرکت آب و فاضلاب استان سمنان

موضوع: یکسان‌سازی مبالغ تبصره ۳ ابلاغیه‌های شهرهای استان سمنان با مصوبات شورای اسلامی در خصوص تبصره ۳ ماده واحده
با سلام، پیرو ابلاغیه‌های شماره ۹۵/۱۳۲۵۸/۳۱/۱۰۰ - ۹۵/۱۱۶۵۸/۳۱/۱۰۰ و ۱۳۹۵/۲/۱۱ - ۹۵/۱۳۲۲۸/۳۱/۱۰۰ و ۱۳۹۵/۱/۲۸ - ۹۵/۱۱۴۳۳/۳۱/۱۰۰ و ۱۳۹۵/۲/۱۱ - ۹۵/۱۳۲۲۸/۳۱/۱۰۰ و ۱۳۹۵/۱/۲۸ - ۹۵/۱۱۴۳۳/۳۱/۱۰۰ در خصوص «پیشنهاد مشارکت مالی مردم موضوع تبصره (۳) ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی» و پیرو مصوبه ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها به شماره ۱۰۵۹۷۶ - ۱۳۹۳/۹/۱۲ مبنی بر دریافت تبصره‌های قانونی در قبوض مشترکین، بدین وسیله پیشنهادهای ارقام مندرج در متن مصوبات فوق‌الذکر به شرح ذیل اصلاح و از تاریخ ۱۳۹۶/۴/۱ جهت اجرا ابلاغ می‌گردد. سایر موارد به قوت خود باقی است.

۱- سمنان، شاهرود و مهدیشهر

الف) از کلیه مشترکین آب در بخش خانگی، مبالغی به شرح ارقام مندرج در جدول شماره ۱ به تناسب میزان آب مصرفی ماهانه هر واحد به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده از طریق درج در قبوض دریافت گردد:

جدول شماره (۱)

بازه مصرف هر واحد (متر مکعب در ماه)	سهم تبصره (۳) ماده واحده «نسبت به مزاد» (ریال به ازای هر متر مکعب)
$0 < x \leq 5$.
$5 < x \leq 10$.
$10 < x \leq 15$	۱۰۰۰
$15 < x \leq 20$	۱۰۰۰
$20 < x \leq 25$	۳۰۰۰
$25 < x \leq 30$	۳۰۰۰
$30 < x \leq 35$	۴۰۰۰
$35 < x \leq 40$	۴۰۰۰
$40 < x \leq 50$	۵۰۰۰
$X > 50$	۵۰۰۰

X: میزان مصرف ماهانه هر واحد مسکونی

ب) از کلیه مشترکین آب غیر خانگی، به ازای هر متر مکعب آب مصرفی مبلغ پنج هزار (۵۰۰۰) ریال به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده در قبوض دریافت گردد.

۲- میامی، دیباج، دامغان، امیریه، کلاته رودبار، گرمسار، بسطام و مجن

الف) از کلیه مشترکین آب در بخش خانگی، مبالغی به شرح ارقام مندرج در جدول شماره ۱ به تناسب میزان آب مصرفی ماهانه هر واحد به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده از طریق درج در قبوض دریافت گردد:

و فاضلاب استانی مجازند حداکثر ده درصد از منابع حاصل از مشارکت مالی، مصوب شورای اسلامی هر شهر (موضوع تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری) را به منظور تسریع در اجرا و توسعه طرح‌های ایجاد تسهیلات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های فاضلاب در روستاهای حاشیه همان شهر هزینه نمایند.» با عنایت به حکم قانونی مذکور:

اولاً: حکم یاد شده، ناظر به صلاحیت بررسی راهکارهای مشارکت داوطلبانه مردم برای تأمین منابع مالی مورد نیاز در زمینه تسهیل اجرای طرح‌های آب و فاضلاب است و منصرف از انجام اموری مانند وضع تعرفه‌های آب و فاضلاب و یا اجبار و الزام مشترکین به پرداخت وجه است؛

ثانیاً: با تصویب ماده (۳) قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵، دولت مجاز است با رعایت این قانون، قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند و نهادهای دیگر، صلاحیتی برای وضع تعرفه‌ها و یا عوارض آب و فاضلاب ندارند و این موضوع در دادنامه‌های شماره ۱۳۳۱ - ۱۳۲۷ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۳ و ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ هیأت عمومی مورد تأکید واقع شده است.

بنابراین ماده ۷ مصوبه شورای اقتصاد ابلاغی به شماره ۱۴۴۹۷۵ - ۱۳۹۴/۷/۵ بر خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات وضع شده و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود. با اعمال ماده ۱۳ قانون پیش گفته و تسری ابطال مقرر ابطال شده به زمان تصویب آن موافقت نشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۸۰۲۶۷۰

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۶/۱۳۳۶۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۱۷ «ابطال بخشنامه شماره ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال بخشنامه شماره ۹۶/۱۳۳۶۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۱/۳۰ وزارت نیرو» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد. مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۷ شماره پرونده: ۹۸۰۲۶۷۰

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

شاکلی: سازمان بازرسی کل کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال بخشنامه شماره ۹۶/۱۳۳۶۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۱/۳۰

وزارت نیرو

گردش کار: شاکلی به موجب شکایت نامه شماره ۳۰۰/۱۴۵۳۶۴ - ۱۳۹۸/۶/۲۳ ابطال بخشنامه شماره ۹۶/۱۳۳۶۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۱/۳۰ وزارت نیرو را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته اعلام کرده است که:

«بر اساس اطلاعات دریافتی از معاونت امور مشترکین آبفای استان سمنان، وجوهی به استناد تبصره ۳ از سال ۱۳۹۵ تا به حال در شهرهای آرادان، امیریه، ایوانکی، بسطام، بیارجمند، دامغان، درجزین، دیباج، رودیان، سرخه، سمنان، شاهرود، شه میرزا، کلاته رودبار، گرمسار، مجن، مهدی شهر، میامی از مشترکین اخذ گردیده است که مستند آن نامه شماره ۹۶/۱۳۳۶۶/۲۰/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۱/۳۰ وزارت نیرو اعلام شده است. با عنایت به اینکه بر اساس تبصره ۳ ماده واحده پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب پس از اخذ مجوز از هیأت مورد اشاره در متن قانون بایستی به تصویب وزارت نیرو برسد. لذا شرکت آبفای استان سمنان مصوبه شورای اسلامی هر شهر را جهت تصویب و اعلام نظر نهایی به وزارت نیرو ارسال نموده و بعد از اخذ مجوز لازم از وزارت نیرو مبالغ مربوط به تبصره ۳ را در قبوض مشترکین اعمال نموده است. در بررسی مجوزهای وزارت نیرو برای هر شهر موارد ذیل تأکید گردیده که آبفای استان بر اساس آن عمل می‌نماید.

۱- وجوه حاصله از اجرای تبصره ۳ ماده واحده صرفاً جهت اجرای طرح‌ها و پروژه‌های آن شهر هزینه گردد.

۲- گزارش پیشرفت و اعمال تبصره ۳ به طور مستمر به شورای اسلامی هر شهر و شرکت آب و فاضلاب کشور ارائه گردد.

بازه مصرف هر واحد (متر مکعب در ماه)	سهام تبصره (۳) ماده واحده «نسبت به مازاد» (ریال به ازای هر متر مکعب)
$20 < X \leq 25$	۲۰۰۰
$25 < X \leq 30$	۲۰۰۰
$30 < X \leq 35$	۴۰۰۰
$35 < X \leq 40$	۴۰۰۰
$40 < X \leq 50$	۵۰۰۰
$X > 50$	۵۰۰۰

X: میزان مصرف ماهانه هر واحد مسکونی
۵ - سرخه

الف) از کلیه مشترکین آب در بخش خانگی، مبالغی به شرح ارقام مندرج در جدول شماره ۱ به تناسب میزان آب مصرفی ماهانه هر واحد به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده از طریق درج در قبوض دریافت گردد:

جدول شماره (۱)

بازه مصرف هر واحد (متر مکعب در ماه)	سهام تبصره (۳) ماده واحده «نسبت به مازاد» (ریال به ازای هر متر مکعب)
$0 < X \leq 5$	۱۰۰۰
$5 < X \leq 10$	۱۰۰۰
$10 < X \leq 15$	۱۰۰۰
$15 < X \leq 20$	۱۰۰۰
$20 < X \leq 25$	۳۰۰۰
$25 < X \leq 30$	۳۰۰۰
$30 < X \leq 35$	۴۰۰۰
$35 < X \leq 40$	۴۰۰۰
$40 < X \leq 50$	۵۰۰۰
$X > 50$	۵۰۰۰

X: میزان مصرف ماهانه هر واحد مسکونی

ب) از کلیه مشترکین آب غیر خانگی، به ازای هر متر مکعب آب مصرفی مبلغ پنج هزار (۵۰۰۰) ریال به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده در قبوض دریافت گردد.

۶ - درجین

الف) از کلیه مشترکین آب در بخش خانگی، مبالغی به شرح ارقام مندرج در جدول شماره ۱ به تناسب میزان آب مصرفی ماهانه هر واحد به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده از طریق درج در قبوض دریافت گردد:

جدول شماره (۱)

بازه مصرف هر واحد (متر مکعب در ماه)	سهام تبصره (۳) ماده واحده «نسبت به مازاد» (ریال به ازای هر متر مکعب)
$0 < X \leq 5$.
$5 < X \leq 10$.
$10 < X \leq 15$	۲۰۰۰
$15 < X \leq 20$	۲۰۰۰
$20 < X \leq 25$	۳۰۰۰
$25 < X \leq 30$	۳۰۰۰
$30 < X \leq 35$	۴۰۰۰
$35 < X \leq 40$	۴۰۰۰
$40 < X \leq 50$	۵۰۰۰
$X > 50$	۵۰۰۰

X: میزان مصرف ماهانه هر واحد مسکونی

جدول شماره (۱)

بازه مصرف هر واحد (متر مکعب در ماه)	سهام تبصره (۳) ماده واحده «نسبت به مازاد» (ریال به ازای هر متر مکعب)
$0 < X \leq 5$	۱۰۰۰
$5 < X \leq 10$	۱۰۰۰
$10 < X \leq 15$	۲۰۰۰
$15 < X \leq 20$	۲۰۰۰
$20 < X \leq 25$	۳۰۰۰
$25 < X \leq 30$	۳۰۰۰
$30 < X \leq 35$	۴۰۰۰
$35 < X \leq 40$	۴۰۰۰
$40 < X \leq 50$	۵۰۰۰
$X > 50$	۵۰۰۰

X: میزان مصرف ماهانه هر واحد مسکونی

ب) از کلیه مشترکین آب غیر خانگی، به ازای هر متر مکعب آب مصرفی مبلغ پنج هزار (۵۰۰۰) ریال به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده در قبوض دریافت گردد.

۳- ایوانکی

الف) از کلیه مشترکین آب در بخش خانگی، مبالغی به شرح ارقام مندرج در جدول شماره ۱ به تناسب میزان آب مصرفی ماهانه هر واحد به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده از طریق درج در قبوض دریافت گردد:

جدول شماره (۱)

بازه مصرف هر واحد (متر مکعب در ماه)	سهام تبصره (۳) ماده واحده «نسبت به مازاد» (ریال به ازای هر متر مکعب)
$0 < X \leq 5$.
$5 < X \leq 10$.
$10 < X \leq 15$	۱۰۰۰
$15 < X \leq 20$	۱۰۰۰
$20 < X \leq 25$	۲۰۰۰
$25 < X \leq 30$	۲۰۰۰
$30 < X \leq 35$	۳۰۰۰
$35 < X \leq 40$	۳۰۰۰
$40 < X \leq 50$	۴۰۰۰
$X > 50$	۵۰۰۰

X: میزان مصرف ماهانه هر واحد مسکونی

ب) از کلیه مشترکین آب غیر خانگی، به ازای هر متر مکعب آب مصرفی مبلغ پنج هزار (۵۰۰۰) ریال به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده در قبوض دریافت گردد.

۴- رودیان

الف) از کلیه مشترکین آب در بخش خانگی، مبالغی به شرح ارقام مندرج در جدول شماره ۱ به تناسب میزان آب مصرفی ماهانه هر واحد به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده از طریق درج در قبوض دریافت گردد:

جدول شماره (۱)

بازه مصرف هر واحد (متر مکعب در ماه)	سهام تبصره (۳) ماده واحده «نسبت به مازاد» (ریال به ازای هر متر مکعب)
$0 < X \leq 5$.
$5 < X \leq 10$.
$10 < X \leq 15$	۱۰۰۰
$15 < X \leq 20$	۱۰۰۰

ضمناً لازم است وجوه حاصله از اجرای بندهای فوق‌الذکر، صرفاً جهت اجرای طرح‌ها و پروژه‌های آب و فاضلاب همان شهر هزینه شده و گزارش پیشرفت آن‌ها به طور مستمر به شورای اسلامی شهر و شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور ارائه گردد. وزیر نیرو»

۳- مدیر کل حقوقی وزارت نیرو با حضور در جلسه هیأت تخصصی مربوط در دیوان عدالت اداری با اشاره به لایحه شماره ۳۲۷۲ مورخ ۱۳۹۷/۷/۴ که در پرونده ۹۷۰۱۵۳۳ موجود است دفاعیات خود را مطرح کرد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق تبصره (۳) ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مقرر شده است: «تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتی مرکب از رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرعامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نماینده‌های استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، راهکارهای مشارکت مالی و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، شهرها را بر اساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.» و مطابق بند (۸۲) جداول پیوست قانون بودجه سال (۱۳۹۹) کل کشور: «شرکت‌های آب و فاضلاب استانی مجازند حداکثر ده درصد از منابع حاصل از مشارکت مالی، مصوب شورای اسلامی هر شهر (موضوع تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری) را به منظور تسریع در اجرا و توسعه طرح‌های ایجاد تسهیلات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های فاضلاب در روستاهای حاشیه همان شهر هزینه نمایند.» با عنایت به حکم قانونی مذکور:

اولاً: حکم یاد شده، ناظر به صلاحیت بررسی راهکارهای مشارکت داوطلبانه مردم برای تأمین منابع مالی مورد نیاز در زمینه تسهیل اجرای طرح‌های آب و فاضلاب است و منصرف از انجام اموری مانند وضع تعرفه‌های آب و فاضلاب و یا اجبار و الزام مشترکین به پرداخت وجه است؛

ثانیاً: با تصویب ماده (۳) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵، دولت مجاز است با رعایت این قانون، قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند و نهادهای دیگر، صلاحیتی برای وضع تعرفه‌ها و یا عوارض آب و فاضلاب ندارند و این موضوع در دادنامه‌های شماره ۱۳۳۱ - ۱۳۲۷ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۳ و ۷۵۳ مورخ ۱۳۹۸/۴/۱۸ هیأت عمومی مورد تأکید واقع شده است.

بنابراین بخشنامه شماره ۹۶/۱۳۳۶۶/۲۰/۱۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۱۳/۳۰ وزیر نیرو بر خلاف قانون و از این حیث که مقنن اجازه‌ای به وزارت نیرو مبنی بر اخذ وجه از مشترکین اعطاء نکرده خارج از حدود اختیارات مقام وضع‌کننده است و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال شد. با اعمال ماده ۱۳ قانون پیش گفته و تسری ابطال بخشنامه ابطال شده به زمان تصویب آن موافقت نشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۷۰۱۵۳۳

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۱۸ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «ابطال صورتجلسه شماره ۸۰۳ - ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ - ۸۳۳ - ۱۳۹۲/۴/۳۰ - ۲۸۸ - ۱۳۹۵/۲/۲۷ و ۱۰۹ - ۱۳۹۳/۵/۱۱ و ۳۸۴ - ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ شورای اسلامی شهر ارومیه، صورتجلسه شماره ۱۱ - ۱۳۹۲/۹/۴ شورای اسلامی شهر مهاباد، صورتجلسه شماره ۶ - ۱۳۹۳/۲/۲۲ شورای اسلامی شهر مهاباد، مصوبه شماره ۴/۹۳/۱۳۴۰۶ - ۱۳۹۳/۱۱/۲۱ شورای اسلامی شهر مشهد، دستورالعمل شماره ۹۳/۳۹۲۵۳/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ وزارت نیرو و دستورالعمل شماره ۹۶/۱۵۳۱۲/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۲/۱۷ وزارت نیرو» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۸ شماره پرونده: ۹۷۰۱۵۳۳
مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
شاکلی: سازمان بازرسی کل کشور

موضوع شکایت و خواسته: ابطال ۱- صورتجلسه شماره ۸۰۳ - ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ شورای اسلامی شهر ارومیه

۲- صورتجلسه شماره ۸۳۳ - ۱۳۹۲/۴/۳۰ شورای اسلامی شهر ارومیه

۳- صورتجلسه شماره ۲۸۸ - ۱۳۹۵/۲/۲۷ شورای اسلامی شهر ارومیه

۴- بند دوم صورتجلسه شماره ۱۰۹ - ۱۳۹۳/۵/۱۱ شورای اسلامی شهر ارومیه

۵- صورتجلسه شماره ۳۸۴ - ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ شورای اسلامی شهر ارومیه

۶- بند نهم صورتجلسه شماره ۱۱ - ۱۳۹۲/۹/۴ شورای اسلامی شهر مهاباد

۷- بند سوم صورتجلسه شماره ۶ - ۱۳۹۳/۲/۲۲ شورای اسلامی شهر مهاباد

۸- مصوبه شماره ۴/۹۳/۱۳۴۰۶ - ۱۳۹۳/۱۱/۲۱ شورای اسلامی شهر مشهد

۹- دستورالعمل شماره ۹۳/۳۹۲۵۳/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ وزارت نیرو

۱۰- دستورالعمل شماره ۹۶/۱۵۳۱۲/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۲/۱۷ وزارت نیرو

گردش کار: ۱- سازمان بازرسی کل کشور به موجب شکایت نامه شماره ۵۵۴۹۶ -

۱۳۹۷/۳/۱۹ ابطال صورتجلسات شماره ۸۰۳ - ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ - ۸۳۳ - ۱۳۹۲/۴/۳۰، ۲۸۸ -

۱۳۹۵/۲/۲۷، شماره ۳۸۴ - ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ و بند دوم صورتجلسه شماره ۱۰۹ - ۱۳۹۳/۵/۱۱

مصوب شورای اسلامی شهر ارومیه و صورتجلسات شماره ۶ - ۱۳۹۳/۲/۲۲ و ۱۱ - ۱۳۹۲/۹/۴

مصوب شورای اسلامی شهر مهاباد و مصوبه شماره ۴/۹۳/۱۳۴۰۶ - ۱۳۹۳/۱۱/۲۱

شورای اسلامی شهر مشهد و دستورالعمل‌های شماره ۹۶/۱۵۳۱۲/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۲/۱۷ و

۹۳/۳۹۲۵۳/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ وزارت نیرو را خواستار شده و در جهت تبیین خواسته

به طور خلاصه اعلام کرده است که:

«مصوبات شماره ۸۰۳ - ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ - ۸۳۳ - ۱۳۹۲/۴/۳۰، ۲۸۸ - ۱۳۹۵/۲/۲۷،

بند دوم مصوبه شماره ۱۰۹ - ۱۳۹۳/۵/۱۱ و مصوبه شماره ۳۸۴ - ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ شورای اسلامی

شهر ارومیه، مصوبه شماره ۴/۹۳/۱۳۴۰۶ - ۱۳۹۳/۱۱/۲۱ شورای اسلامی شهر مشهد،

مصوبات جلسه ۱۱ - ۱۳۹۲/۹/۴ و جلسه ۶ - ۱۳۹۳/۲/۲۲ شورای اسلامی شهر مهاباد که

اقدام به تعیین و تصویب تعرفه جهت مشارکت مالی مردم و سایر بخش‌ها به منظور ایجاد

تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهری نموده‌اند، مغایر با حکم تبصره ۳

ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب شهری و بازسازی شبکه

آب و فاضلاب و خارج از حدود و اختیارات شورای اسلامی شهرهای یاد شده می‌باشد. چرا

که مفهوم مشارکت مالی با رضای خاطر و میل باطنی مشارکت‌کننده تحقق یافته و میزان

مشارکت نیز به میل وی بستگی خواهد داشت. در حالی که به موجب مصوبات فوق به شکل

قهری و اجباری مبالغی که مورد نظر اداره آب و فاضلاب می‌باشد، با تصویب شورای اسلامی

شهرهای گفته شده؛ در قبوض آب مشترکین تحت عنوان یاد شده درج و اخذ می‌گردد.

مضافاً دستورالعمل‌های شماره ۹۳/۳۹۲۵۳/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ و ۹۶/۱۵۳۱۲/۳۱/۱۰۰ -

۱۳۹۶/۲/۱۷ وزیر وقت نیرو که در راستای تبصره ۳ ماده واحده یاد شده اخذ مبالغی

به شرح جداول مصرح در دستورالعمل را از مشترکین تجویز نموده به دلایلی که گذشت

مغایر با قانون می‌باشد.

از این رو ابطال مصوبات شوراها و شورای اسلامی شهر یاد شده و دستورالعمل‌های وزیر

وقت نیرو از زمان تصویب (موضوع ماده ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت

اداری) مورد درخواست می‌باشد.»

۲- متن مصوبات مورد اعتراض به شرح زیر است:

«الف: صورتجلسه شماره ۸۰۳ - ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ - ۸۳۳ - ۱۳۹۲/۴/۳۰ شورای اسلامی شهر ارومیه

نامه شماره ۲۶۵۹۲ - ۱۳۹۱/۱۲/۶ شرکت آب و فاضلاب آذربایجان غربی به استناد

تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه و بازسازی تأسیسات آب، تکمیل

و اجرای طرح‌های فاضلاب تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتی

مرکب از استاندار، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرعامل آب و فاضلاب استان و

یک یا دو نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس

(به عنوان ناظر) راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای

اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها را براساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان

بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید

و همچنین اخذ هزینه‌های آماده‌سازی شبکه‌های آب و فاضلاب به شرح پیوست به کمیته

یاد شده پیشنهاد و پس از تأیید کمیته و تصویب مقام عالی وزارت نیرو از اول سال ۱۳۷۸

در شرکت اجراء نموده است مطرح و مصوب گردید شهرداری محترم با بررسی و استعلام

ح: مصوبه شماره ۴/۹۳/۱۳۴۰۶ - ۱۳۹۳/۱۱/۲۱ شورای اسلامی شهر مشهد موضوع: اجرایی شدن تبصره سه ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکههای آب شهری سلام علیکم

با احترام، نامه شماره ۱۳۰۴۶۱/۱۴۵۷/۱۱۱ - ۱۳۹۳/۹/۶ شرکت آب و فاضلاب مشهد در خصوص اجرایی شدن تبصره سه ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکههای آب شهری در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۲۱ شورای اسلامی شهر مشهد مقدس مطرح شد و به شرح زیر به تصویب رسید.

متن مصوبه: با توجه به بخشنامه اخیر معاونت اجرایی رئیس جمهور به شماره ۱۰۵۹۵۶ - ۱۳۹۳/۹/۲۲ و نیز مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۹/۴ ستاد هدفمندی یارانهها مبنی بر موافقت با دریافت تبصرههای قانونی در قبوض آب و فاضلاب عموم مشترکین و در راستای اجرایی شدن تبصره سه ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکههای آب شهری، مراتب به شرح زیر به تصویب رسید:

ماده واحده: شرکت آب و فاضلاب مشهد مجاز است در اجرای تبصره ۳ ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکههای آب شهری از سال ۱۳۹۴ مبالغ زیر را در قالب مشارکت مردمی از کلیه مشترکین و متقاضیان انشعابات جدید (در قسمت تقاضای انشعاب و افزایش ظرفیت) در سه بخش زیر اخذ و با افزایش سالانه ۲۰ درصدی آن تا پایان سال ۱۳۹۸ نسبت به کلیه مشترکین (به ازاء هر لیتر مصرف آب) و افزایش ۳۵ درصدی سالانه نسبت به متقاضیان انشعاب جدید (در قسمت تقاضای انشعاب و افزایش ظرفیت) پروژههای مورد نظر خویش را پس از تایید شورای اسلامی شهر مشهد اجرا نماید.

الف) مبالغ مندرج در جدول زیر به ازای هر واحد خانگی در سال ۱۳۹۴ در زمان خرید انشعاب و یا تصریح قرارداد اخذ گردد:

حوزه درآمدی شهرداری	سهام تبصره ۳ آب (ریال)	سهام تبصره ۳ فاضلاب (ریال)
حوزه ۱ و ۲ و ۳ درآمدی	۴/۲۵۰/۰۰۰	۳/۰۰۰/۰۰۰
حوزه ۴ و ۵ درآمدی	۳/۰۰۰/۰۰۰	۲/۱۰۰/۰۰۰

ب) در کاربری غیر خانگی به ازای هر متر مکعب ظرفیت قراردادی مبلغ ۶۳۰/۰۰۰ ریال بابت تبصره ۳ بخش آب و ۴۴۰/۰۰۰ ریال بابت تبصره ۳ بخش فاضلاب در زمان خرید انشعاب و یا تصحیح قرارداد دریافت گردد.

ج) به ازای مصرف هر لیتر آب مشترکین خانگی در قبوض آب ماهیانه بابت تبصره ۳ مبالغی به شرح جدول پیوست (ممهور شده به مهر شورا) دریافت گردد. در خصوص کاربری اقامتی به ازای هر لیتر آب مصرفی ۵ ریال و برای سایر کاربریها (غیر خانگی و اقامتی و تبصره یازده) ۴ ریال به ازای هر لیتر آب مصرفی دریافت گردد.

د) انشعابات غیر خانگی با ظرفیت قراردادی ۴۰۰ متر مکعب و بالاتر در ماه و همچنین واحدهای مسکونی بالاتر از ۶ سقف، مجموعههای مسکونی بیش از ۲۰ واحد و برجها و ساختمانهای دارای امکانات رفاهی آبی نظیر استخر، سونا، جکوزی و... که تأمین آب و یا ارائه خدمات دفع فاضلاب به آنها نیاز به محاسبات فنی جداگانه دارد، برآورد فنی هزینههای مربوطه در هیأت مدیره شرکت آب و فاضلاب مشهد به نحوی که حداقل آن از ۲ برابر تعرفه بند (ب) این مصوبه کمتر و حداکثر از ۵ برابر آن بیشتر نشود، محاسبه و در زمان اخذ انشعاب یا درخواست افزایش ظرفیت (نسبت به ظرفیت مازاد درخواست شده) مبلغ محاسبه شده اخذ گردد.

تبصره یک: مساجد و حسینیههایی که برابر گواهی مرکز رسیدگی به امور مساجد دارای نماز جماعت یومی هستند، ساختمان اداری مرکزی خیریهها (با ارائه تأییدیه هیأت نظارت بر تشکلهای غیر دولتی شهرستان در فرمانداری مشهد)، مدارس علمیه با ارائه گواهی از مدیریت حوزه علمیه مشهد، مرکز نگهداری معلولین و ایتم با ارائه گواهی از مراجع ذیصلاح قانونی، فضای سبز شهرداری و درمانگاهها از پرداخت مبلغ ثابت تبصره ۳ (بند ب) معاف میباشند.

تبصره دو: خانوادههای معزز شهدا؛ شامل پدر، مادر، همسر و فرزندان شهدای گرانقدر، آزادگان سرافراز و جانبازان ۲۵ درصد و بالاتر با ارائه معرفی نامه از بنیاد شهید و امور ایثارگران، یکبار برای یک واحد مسکونی از پرداخت مبلغ ثابت تبصره سه (بند الف) معاف میباشند.

از مراکز استانهای مشابه برای دریافت هزینههای تبصره ۳ ماده واحد و همچنین جمعبندی پیشنهاد شرکت آب، فاضلاب ارومیه و توافق براساس مناطق محروم و نیمه برخوردار مجدداً مراتب را جهت تصویب به این شورا اعلام فرمایند. (تصویر نامه به پیوست می باشد)

ب: صورتجلسه شماره ۸۳۳ - ۱۳۹۲/۴/۳۰ شورای اسلامی شهر ارومیه نامه شماره ۶/۹۹۶۲ - ۹۲/۴/۲۴ شهرداری ارومیه در اجرای بند ۱۱ صورتجلسه شماره ۸۰۳ - ۱۳۹۱/۱۲/۲۰ و در ارتباط با افزایش ۲۰ درصدی هزینههای تبصره ۳ ماده واحد قانون تأسیسات آب تکمیل و اجرای طرحهای فاضلاب نسبت به تعرفههای قبلی با توجه به استعلام از شهرداری تبریز و مصوبه شورای اسلامی شهر مشهد مطرح و مصوب گردید با کاهش ۱۰ درصدی مبالغ پیشنهادی مطرح در صورتجلسه کارشناسی مورخ ۱۳۹۲/۱/۲۱ شرکت آب و فاضلاب آذربایجان غربی و کارشناسان شهرداری ارومیه اقدام قانونی لازم معمول گردد. (تصویر نامه و صورتجلسه پیوست می باشد)

ج: صورتجلسه شماره ۲۸۸ - ۱۳۹۵/۲/۲۷ شورای اسلامی شهر ارومیه نامه شماره ۹۷۴ - ۱۳۹۵/۱/۱۸ شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان غربی در ارتباط با پیشنهاد مبالغ تبصره ۳ ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکههای آب شهری مطرح و در خصوص بند (ب) و (ج) با افزایش ۱۵٪ نسبت به ارقام مصوب سال ۱۳۹۴ موافقت به عمل می آید. برای سالهای آینده با عنایت به شرایط و اقتضائات زمانی به صورت سالیانه تصمیم گیری به عمل خواهد آمد.

د: بند دوم صورتجلسه شماره ۱۰۹ - ۱۳۹۳/۵/۱۱ شورای اسلامی شهر ارومیه نامه شماره ۱۰۶۲۵ - ۱۳۹۳/۳/۳۱ شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان غربی در ارتباط با عدم افزایش تعرفههای مربوط به حق انشعاب آب و فاضلاب از سال ۱۳۸۴ تاکنون و ضرورت مشارکت مردم در بازسازی و توسعه تأسیسات آب و فاضلاب برابر قانون ایجاد تسهیلات برای طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکههای آب شهری مصوب مجلس شورای اسلامی در مورخ ۱۳۷۷/۳/۲۴ و براساس تبصره ۳ ماده واحد مطرح و با پیشنهادات تعرفه تبصره ۳ ماده واحد موافقت می شود مشروط بر اینکه تعرفه پیشنهادی هر سال در اول آن سال جهت تصویب به شورای اسلامی شهر ارسال شود. ضمناً عملکرد شش ماهه ناشی از اجرای طرح را به این شورا گزارش نمایند.

ه: صورتجلسه شماره ۳۸۴ - ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ شورای اسلامی شهر ارومیه نامه شماره ۴۰۹۱۲ - ۱۳۹۵/۱۲/۵ شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان غربی در ارتباط با تبصره ۳ ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکههای آب شهری مطرح و پیشنهاد دوم با اصلاحات ذیل به تصویب رسید:

- در بند (الف) مبلغ تبصره ۳ پیشنهادی برای طبقه مصرف ۱۰۰۰ مترمکعب مورد تصویب قرار گرفته و مبلغ تبصره ۳ پیشنهادی برای طبقات مصرف بالاتر از ۱۰ متر مکعب با ۱۵ درصد کاهش مورد موافقت قرار گرفت.

- در بند (ب) مبلغ تبصره ۳ پیشنهادی برای مصرف تا ظرفیت قراردادی مورد تصویب قرار گرفته و مبلغ تبصره ۲ پیشنهادی برای مصرف بالاتر از ظرفیت قراردادی با ۱۵ درصد کاهش مورد موافقت قرار گرفت.

- بندهای (ج) و (د) همانند مبالغ دریافتی در سال ۱۳۹۵ و بدون تغییر و افزایش مورد موافقت قرار گرفت.

- بندهای (ه)، (و)، (ز)، (ح) عیناً مورد موافقت قرار گرفت.

و: بند سوم صورتجلسه شماره ۶ - ۱۳۹۳/۲/۲۲ شورای اسلامی شهر مهاباد طرح نامه شماره ۶۲۰ - ۱۳۹۳/۱/۱۸ رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان غربی موضوع توسعه و تکمیل شبکههای فاضلاب و بازسازی تأسیسات آب شهری.

ز: بند نهم صورتجلسه شماره ۱۱ - ۱۳۹۲/۹/۴ شورای اسلامی شهر مهاباد نامه شماره ۲۱۱۷۳ - ۱۳۹۴/۷/۲۱ رییس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان غربی

در ارتباط با موضوع اجرای تبصره ۳ ماده واحد قانون تسهیلات برای توسعه و بازسازی تأسیسات آب و تکمیل و اجرای طرحهای فاضلاب شهری در جلسه مطرح، اعضای شورای اسلامی شهر بعد از انجام شور و مشورت به منظور پیشبرد و تسریع برنامههای بهداشتی و امور رفاهی در حوزه فاضلاب و تأسیسات آب شرب شهری به مانند سایر شهرهای همجوار منصوب نمودند تا مبالغی که تحت عنوان موضوع تبصره ۳ ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه و بازسازی تأسیسات آب و اجرای طرحهای فاضلاب شهری وصل می گردد در همان امور در این شهرستان هزینه گردد.

ب) از کلیه متقاضیان انشعاب آب و فاضلاب جدید در بخش غیر خانگی و تصحیح قرارداد، به ازای هر متر مکعب ظرفیت قراردادی در ماه مبالغی به شرح جدول ذیل به تفکیک مناطق شهرداری ارومیه به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده، دریافت گردد.

مناطق شهرداری		سهم تبصره سه ماده واحده به ازای هر متر مکعب ظرفیت قراردادی (ریال)	
		آب	فاضلاب
۱ (به جز منطقه عمومی گلشهر و کهرم)		۲۵۰/۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰
۲		۲۰۰/۰۰۰	۲۰۰/۰۰۰
گلستان		۲۰۰/۰۰۰	۲۰۰/۰۰۰
۳		۲۵۰/۰۰۰	۲۵۰/۰۰۰
۴		۳۰۰/۰۰۰	۳۰۰/۰۰۰
گلشهر و کهرم		۳۰۰/۰۰۰	۳۰۰/۰۰۰

ج) جداول بندهای (الف) و (ب) فوق‌الذکر جهت تصویب و اجرا در سال ۱۳۹۳ می‌باشد. کلیه مبالغ در سالهای بعد، سالانه پانزده (۱۵) درصد افزایش خواهد یافت.

تبصره یک: کاربری‌های فضای سبز شهرداری و سایر اماکن شهرداری متقاضی انشعاب جدید و افزایش ظرفیت قراردادی، از پرداخت پنجاه (۵۰) درصد سهم تبصره (۳) معاف خواهند بود.

تبصره دو: خانواده شهدا، جانبازان، افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) یا سازمان بهزیستی، برای یک بار از پرداخت مبلغ تبصره ۳ ماده واحده معاف می‌باشند.

تبصره سه: حوزه‌های علمیه، مساجد، دارالقرآن‌ها، حسینیه‌ها و اماکن دینی اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی، از پرداخت مبلغ سهم تبصره ۳ ماده واحده معاف می‌باشند. تبصره چهار: با ابلاغ این مصوبه، ابلاغیه شماره ۹۲/۴۷۷۰۶/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۳/۱۱/۲۹ - کان لم یکن تلقی می‌گردد.

ضمناً لازم است وجوه حاصل از اجرای بندهای فوق‌الذکر، صرفاً جهت اجرای طرح‌ها و پروژه‌های آب و فاضلاب شهر ارومیه هزینه شود و گزارش پیشرفت آن‌ها به طور مستمر به شورای اسلامی شهر مذکور و شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور ارائه گردد.

ی: دستورالعمل شماره ۹۶/۱۵۳۱۲/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۲/۱۷ - وزارت نیرو

شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان غربی

با سلام،

بازگشت به نامه شماره ۳۳۴ - ۱۳۹۶/۱/۹ - منضم به مصوبه شورای اسلامی شهر ارومیه به شماره ۳۸۴ - ۱۳۹۵/۱۲/۲۱ در خصوص «پیشنهاد مشارکت مالی مردم موضوع تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی و پیرو مصوبه ستاد هدفمندی یارانه‌ها به شماره ۱۰۵۹۷۶ - ۱۳۹۳/۱۲/۲۹» مبنی بر دریافت تبصره‌های قانونی در قبوض مشترکین، بدینوسیله پیشنهادهای مندرج در متن مصوبه صدرالذکر به شرح ذیل جهت اجرا از تاریخ ۱۳۹۶/۱/۱ ابلاغ می‌گردد:

الف) از کلیه مشترکین آب در بخش خانگی به ازای هر متر مکعب آب مصرفی، مبالغی به شرح جدول شماره ۱ به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده از طریق درج در قبوض دریافت گرد:

جدول (۱) ریال به ازای هر متر مکعب

منطقه ۵ شهرداری	منطقه ۴ شهرداری	منطقه ۳ شهرداری	منطقه ۲ شهرداری	منطقه ۱ شهرداری	مصرف (متر مکعب)
۱۰۰۰	۸۰۰	۸۰۰	۷۵۰	۱۰۰۰	۰<X<۱۰
۱۲۷۵	۱۱۹۰	۱۱۹۰	۱۰۲۰	۱۲۷۵	۱۰<X<۲۰
۱۷۰۰	۱۷۰۰	۱۷۰۰	۱۴۸۷	۱۷۰۰	X>۲۰

ب) از کلیه مشترکین آب در بخش غیر خانگی به ازای هر متر مکعب آب مصرفی، مبالغی به شرح جدول شماره ۲ به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده از طریق درج در قبوض دریافت گردد:

تبصره سه: مددجویان کمیته امداد امام خمینی (ره) با ارائه معرفی‌نامه از کمیته امداد و افراد تحت پوشش بهزیستی با ارائه معرفی‌نامه از سازمان بهزیستی یکبار برای یک واحد مسکونی از پرداخت مبلغ ثابت تبصره سه (جدول الف) معاف می‌باشند.

تبصره چهار: به منظور کمک به اشتغال‌زایی در نقاط کم برخوردار شهری، واحدهای تولیدی دارای مجوزهای قانونی از مراجع ذیصلاح (اتحادیه‌های صنفی تولیدی و ادارات ذیربط) در حوزه ۴ و ۵ درآمدی از پرداخت مبلغ ثابت تبصره ۳ (بند ب) معاف می‌باشند.

تبصره پنج: شرکت آب و فاضلاب مشهد موافقت‌نامه احجام فعالیت‌های اجرایی از محل درآمدهای این مصوبه را حداکثر تا پایان آذر ماه هر سال برای سال بعد به شورای اسلامی شهر مشهد ارائه نماید و حداکثر تا پایان دی ماه پس از تأیید شورای اسلامی شهر مشهد به امضای رئیس شورا خواهد رسید. همچنین برای سال ۹۴ حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز پس از ابلاغ این مصوبه، موافقت‌نامه سال آینده ارائه و طی مدت ۱۵ روز توسط شورای اسلامی شهر مشهد مقدس تأیید می‌گردد.

تبصره شش: با توجه به تأکید شورای اسلامی شهر مشهد مبنی بر تحقق سهم دولت و اجرای به موقع پروژه‌های پیشنهاد شده، در صورت عدم تخصیص به موقع سهم دولت، این مصوبه قابل تجدیدنظر خواهد بود.

تبصره هفت: در صورت افزایش قابل ملاحظه هزینه‌های انشعاب و آب بها در بودجه سنواتی ابلاغی؛ این مصوبه مورد تجدید نظر قرار خواهد گرفت.

تبصره هشت: شرکت آب و فاضلاب تمهیدات لازم نسبت به جلب مشارکت بخش خصوصی در اجرای زیر ساخت‌های مورد نظر را فراهم نماید.

تبصره نه: به محض تأیید پروژه‌های سالانه توسط شورای اسلامی شهر از محل تبصره ۳، نسخه‌ای از موافقت‌نامه توسط شرکت آب و فاضلاب به شهرداری مشهد ارائه می‌گردد و شهرداری می‌بایست با انجام مقدمات لازم در ابتداء هر سال نسبت به صدور مجوز کلی و جزئی آسفالت شکافی کلیه پروژه‌های مصوب اقدام و همکار کامل و مساعدت لازم در این خصوص معمول دارد.

تبصره ده: به جهت هماهنگی و نظارت بر حسن اجرای پروژه‌های حاصل از منابع این مصوبه، کمیته‌ای با عضویت نماینده‌ای از شورای اسلامی شهر مشهد مقدس، شهرداری مشهد و شرکت آب و فاضلاب مشهد برای نظارت بر هزینه‌کرد اعتبارات حاصل از تبصره ۳ و اجرای پروژه‌های مصوب تشکیل گردد و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد را به شورای اسلامی شهر مشهد مقدس ارسال نمایند.

تبصره یازده: نظر به اینکه استفاده از آب شرب برای احداث بنا ممنوع است در صورت احراز مصرف آب شرب در امور احداث بنای ساختمانی، به ازای هر لیتر آب مصرفی ۱۰ ریال به عنوان تبصره سه از مصرف‌کنندگان اخذ شود.

تبصره دوازده: شرکت آب و فاضلاب به منظور فرهنگ‌سازی و اطلاع‌رسانی و مصرف بهینه آب از طریق رسانه‌های عمومی اقدام مقتضی به عمل آورد.

ط: دستورالعمل شماره ۹۳/۳۹۲۵۳/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ - وزارت نیرو

شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان غربی

موضوع: ابلاغ مصوبه شورای اسلامی شهر ارومیه در خصوص تبصره ۳ ماده واحده

با سلام،

بازگشت به نامه شماره ۱۵۴۱۳ - ۱۳۹۳/۵/۱۲ - منضم به تصویر صورتجلسه مصوب شورای اسلامی شهر ارومیه به شماره ۰۰۲۰۹۸ - ۱۳۹۳/۵/۱۱، در خصوص پیشنهاد مشارکت مالی مردم موضوع تبصره ۳ ماده واحده «قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مجلس شورای اسلامی»، بدین وسیله پیشنهادهای مندرج در متن صورتجلسه مصوبه فوق‌الذکر، به شرح ذیل جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

الف) از کلیه متقاضیان خرید انشعاب جدید آب در بخش خانگی و افزایش واحد، به ازای هر واحد مبالغی به شرح جدول ذیل به تفکیک مناطق شهرداری ارومیه به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده دریافت گردد.

مناطق شهرداری		سهم تبصره سه ماده واحده به ازای هر واحد مسکونی (ریال)	
		آب	فاضلاب
۱ (به جز منطقه عمومی گلشهر و کهرم)		۲/۵۰۰/۰۰۰	۲/۵۰۰/۰۰۰
گلشهر و کهرم		۳/۰۰۰/۰۰۰	۳/۰۰۰/۰۰۰
۲		۱/۵۰۰/۰۰۰	۱/۲۰۰/۰۰۰
گلستان		۲/۰۰۰/۰۰۰	۳/۰۰۰/۰۰۰
۳		۲/۰۰۰/۰۰۰	۱/۸۰۰/۰۰۰
۴		۲/۵۰۰/۰۰۰	۲/۵۰۰/۰۰۰

«با توجه به اهمیت موضوع تأمین آب سالم و بهداشتی و ضرورت جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب شهرها به منظور جلوگیری از ورود فاضلاب خام به منابع آب و خاک و تأثیر آن بر سلامت آحاد شهروندان، قانونگذار به موجب «قانون ایجاد تسهیلات برای طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴» راه‌کارهای مختلفی را برای تأمین منابع مالی مورد نیاز جهت اجرای طرحهای فاضلاب پیش‌بینی نموده است که یکی از آنها مشارکت مالی موضوع تبصره ۳ این قانون است. بر این اساس شورای اسلامی شهر ارومیه همچون سایر شهرهای کشور با توجه به شرایط و موقعیت شهر و با در نظر گرفتن وضعیت مالی و اقتصادی شهروندان به عنوان نمایندگان مردم برای نحوه مشارکت شهروندان در تأمین هزینه‌های مربوط به اجرای طرحهای مذکور تصمیمات لازم را اتخاذ می‌نماید. در این خصوص رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل شرکت آب و فاضلاب آذربایجان در سالهای قبل پیشنهاد خودشان را به شورای شهر ارائه و مصوبات مربوطه پس از طی مراحل قانونی به شرکت مذکور ابلاغ شده است. مصوبات شورا نیز در اجرای تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرحهای فاضلاب، بازسازی شبکه آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ همانند سایر شهرهای کشور به منظور بازسازی شبکه آب شهری و توسعه طرحهای جمع‌آوری و دفع فاضلاب آن شهر بوده است که وجوه حاصل از آن نیز بایستی در حسابی مجزا از وجوه مربوط به تعرفه‌های آب و فاضلاب واریز و صرفاً به مصرف هزینه‌های مذکور در این قانون برسد.»

۴- رئیس شورای اسلامی شهر مشهد نیز به موجب لایحه شماره ۹۷/۱۴۴۸۷ - ۱۳۹۷/۹/۳ توضیح داده است که:

«دفاعیات این شورا در خصوص دو موضوع مورد اعتراض، به شرح مستندات و مستندات زیر به استحضار می‌رساند:

۱- صلاحیت شوراهای اسلامی شهر:

از تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ با عبارت «تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتی مرکب از استاندار، رئیس... راه‌کارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرحهای آب و فاضلاب شهرها را بر اساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان...» تنها مبین این است که تنها مرجع صالح برای تعیین راه‌کارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخشها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرحهای آب و فاضلاب شهرها، شوراهای اسلامی شهر هستند؛ لیکن با عنایت به این که در زمان تصویب قانون، هنوز شوراهای اسلامی شهر تشکیل نشده بودند (کمتر از یک سال بعد شوراهای تشکیل شدند)، قانونگذار با هدف اجرایی شدن مشارکت اشخاص در طرحهای آب و فاضلاب شهری موقتاً هیأتی را برای بررسی و تصویب پیشنهادهای شرکت آب و فاضلاب تعیین نموده است. در غیر این صورت صرف نظر از اینکه دلیلی برای مطرح کردن موضوع تشکیل شوراهای اسلامی شهر نبوده، و لذا از اردیبهشت ماه سال ۱۳۷۸ اجرای این تبصره نیز موضوعیت نداشت، در حالی که:

۱- بخشنامه معاونت اجرایی رییس‌جمهور

۲- مصوبه مورخ ۱۳۹۳/۹/۴ ستاد هدفمندی یارانه‌ها مبنی بر موافقت با دریافت تبصره‌های قانونی در قبوض آب و فاضلاب عموم مشترکین که از مبانی مصوبه مورد اعتراض هستند؛ بر همین اساس صادر شده‌اند.

۲- چگونگی مشارکت شهروندان:

از نگاه سازمان بازرسی، مشارکت شریک شدن است، و مشارکت مردم از طریق اوراق قرضه، و یا اوراق مشارکت منتشره با هماهنگی بانک مرکزی جمهوری اسلامی، و یا قراردادهای دو یا چند جانبه صورت می‌گیرد؛ تا بدین وسیله درخواست و داوطلبی اشخاص محرز شده، و صرفاً داوطلبان را شامل شود، و مهمتر اینکه حداقل اصول وجوه پرداختی شهروندان (و حتی سود ناشی از شراکت) قابل استرداد باشد؛ در حالیکه مفهوم مشارکت بسیار گسترده‌تر از این موارد است، از جمله اینکه کار، فعالیت و زندگی در هر جامعه‌ای، مستلزم همکاری تمامی آحاد آن اجتماع، و به تبع گذشت از برخی حقوق فردی برای کسب حقوق اجتماعی، و در صورت لزوم پرداخت هزینه‌های مترتب بر آن است. مفهوم مشارکت در تبصره ۳ ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرحهای فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری، و در بند ۵ ماده ۸۰ قانون اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ با عبارت «مشارکت مردم در انجام خدمات اجتماعی، اقتصادی، عمرانی، فرهنگی، آموزشی و سایر امور رفاهی با موافقت دستگاه‌های ذی‌ربط» همان مشارکت اجتماعی، و همراهی با جامعه برای این موضوع خاص (با توجه به قانون تأمین هزینه اجرای طرحهای توسعه) است؛ زیرا انتفاع آن که بهسازی و توسعه شبکه‌های آب‌رسانی و جمع‌آوری فاضلاب است، مداخله

جدول (۲)

ریال به ازای هر متر مکعب

منطقه ۱ شهرداری	منطقه ۲ شهرداری	منطقه ۳ شهرداری	منطقه ۴ شهرداری	منطقه ۵ شهرداری	مصرف تا ظرفیت قراردادی
۱۵۰۰	۱۲۰۰	۱۴۰۰	۱۴۰۰	۱۵۰۰	

ج) از کلیه متقاضیان خرید انشعاب جدید خانگی به ازای افزایش هر واحد در کلیه مناطق شهری ارومیه مبلغی به نرخ جدول شماره ۳ به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده اخذ گردد:

جدول (۳)

ریال به ازای هر متر مکعب

به ازای هر واحد مسکونی		نام شهر	
فاضلاب	آب		
۳۳۰۶۲۵۰	۳۳۰۶۲۵۰	منطقه یک (به جز منطقه عمومی گلشهر و کهرم)	
۳۹۶۷۵۰۰	۳۹۶۷۵۰۰	منطقه گلشهر و کهرم	
۱۵۸۷۰۰۰	۱۹۸۳۷۵۰	منطقه دو	
۳۹۶۷۵۰۰	۲۶۴۵۰۰۰	گلما	
۲۳۸۰۵۰۰	۲۶۴۵۰۰۰	منطقه سه	
۳۳۰۶۲۵۰	۳۳۰۶۲۵۰	منطقه چهار	

د) از کلیه متقاضیان خرید انشعاب جدید در بخش غیرخانگی و افزایش ظرفیت قراردادی در کلیه مناطق شهری ارومیه مبلغی به شرح جدول شماره ۴ به عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحده اخذ گردد:

جدول (۴)

ریال به ازای هر متر مکعب

به ازای هر متر مکعب ظرفیت قراردادی در ماه		نام شهر	
فاضلاب	آب		
۳۳۰۶۲۵۰	۳۳۰۶۲۵۰	منطقه یک (به جز منطقه عمومی گلشهر و کهرم)	
۳۹۶۷۵۰۰	۳۹۶۷۵۰۰	منطقه گلشهر و کهرم	
۲۶۴۵۰۰۰	۲۶۴۵۰۰۰	منطقه دو	
۲۶۴۵۰۰۰	۲۶۴۵۰۰۰	گلما	
۳۳۰۶۲۵	۳۳۰۶۲۵	منطقه سه	
۳۹۶۷۵۰۰	۳۹۶۷۵۰۰	منطقه چهار	

تبصره یک: کاربری‌های فضای سبز شهرداری و سایر اماکن شهرداری متقاضی انشعاب جدید و افزایش ظرفیت قراردادی، از پرداخت پنجاه درصد سهم تبصره ۳ معاف خواهند بود.

تبصره دو: خانواده شهدا، جانبازان، افراد تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) یا سازمان بهزیستی، برای یک بار از پرداخت مبلغ تبصره ۳ ماده واحده معاف می‌باشند.

تبصره سه: حوزه‌های علمیه، مساجد، دارالقرآن‌ها، حسینیه‌ها و اماکن دینی اقلیت‌های دینی مصرح در قانون اساسی، از پرداخت مبلغ سهم تبصره ۳ ماده واحده معاف می‌باشند.

تبصره چهار: اجرای مفاد بندهای (الف) و (ب) فوق مشروط به عدم افزایش قبض مشترکین با مصرف مشابه دوره قبل (دوره مشمول مصوبه شماره ۹۵/۱۰۰۰ - ۱۳۹۵/۳/۶) می‌باشد.

تبصره پنج: شرکت آب و فاضلاب استان آذربایجان غربی موظف است مبالغ مندرج در بندهای (الف) و (ب) این مصوبه را به صورت جداگانه تحت عنوان «تبصره ۳ آب» در صورتحساب مشترکین درج نماید.

ضمناً لازم است وجوه حاصله از اجرای بندهای فوق‌الذکر، صرفاً جهت اجرای طرح‌ها و پروژه‌های آب و فاضلاب شهر ارومیه هزینه و گزارش پیشرفت آن‌ها به طور مستمر به شورای اسلامی شهر و شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور ارائه گردد.»

۳- در پاسخ به شکایت مذکور، رئیس شورای اسلامی شهر ارومیه به موجب لایحه شماره ۹۷/۳۰۶۴ مورخ ۱۳۹۷/۷/۲۹ توضیح داده است که:

مربوطه می‌باشد لذا در خواست ابطال آن توسط هیأت عمومی دیوان عدالت اداری موجه به نظر نمی‌رسد.

۶- علاوه بر موارد فوق‌الذکر لازم به ذکر است هیأت عمومی دیوان عدالت اداری طی دادنامه مورخ ۱۳۹۳/۹/۱۷ موضوع پرونده کلاسه ۲۳۷/۹۳ تصویب اخذ مبالغی از مشترکین تحت عنوان سهم تبصره (۳) ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری توسط شورای اسلامی شهر مشهد را خلاف قانون یا خارج از حدود اختیارات مرجع مذکور ندانسته است.

۶- علی‌رغم ابلاغ دادخواست و ضمائم به شورای اسلامی شهر مهاباد تا زمان رسیدگی به پرونده در هیأت عمومی دیوان عدالت اداری پاسخی از سوی این شورا واصل نشده است. هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

مطابق تبصره (۳) ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مقرر شده است: «تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتی مرکب از رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرعامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نماینده‌های استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، راهکارهای مشارکت مالی و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، شهرها را بر اساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.» و مطابق بند (۸۲) جدول پیوست قانون بودجه سال (۱۳۹۹) کل کشور: «شرکت‌های آب و فاضلاب استانی مجازند حداکثر ده درصد از منابع حاصل از مشارکت مالی، مصوب شورای اسلامی هر شهر (موضوع تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری) را به منظور تسریع در اجرا و توسعه طرح‌های ایجاد تسهیلات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های فاضلاب در روستاهای حاشیه همان شهر هزینه نمایند.» با عنایت به حکم قانونی مذکور:

اولاً: حکم یاد شده، ناظر به صلاحیت بررسی راهکارهای مشارکت داوطلبانه مردم برای تأمین منابع مالی مورد نیاز در زمینه تسهیل اجرای طرح‌های آب و فاضلاب است و منصرف از انجام اموری مانند وضع تعرفه‌های آب و فاضلاب و یا اجبار و الزام مشترکین به پرداخت وجه است؛

ثانیاً: با تصویب ماده (۳) قانون هدفمندکردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵، دولت مجاز است با رعایت این قانون، قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند و نهادهای دیگر، صلاحیتی برای وضع تعرفه‌ها و یا عوارض آب و فاضلاب ندارند و این موضوع در دادنامه‌های شماره ۱۳۳۱ - ۱۳۲۷ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۳ و ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ هیأت عمومی مورد تأکید واقع شده است.

بنابراین مقرره‌های مورد اعتراض بر خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات وضع شده‌اند و مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ابطال می‌شود. با اعمال ماده ۱۳ قانون پیش گفته و تسری ابطال مقرره‌های ابطال شده به زمان تصویب آنها موافقت نشد.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۱۳۹۹/۱۲/۱۷

شماره ۹۸۰۳۴۴۵

بسمه تعالی

جناب آقای اکبرپور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۸۰۳۴۴۵ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با موضوع: «در اجرای ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ضمن نقض رأی شماره ۲۰۱۴ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ حکم بر ابطال مصوبه شماره ۳/۹۱/۴۸۸۲ اش - مورخ ۱۳۹۱/۱۱/۳ شورای اسلامی شهر مشهد صادر شد» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ شماره دادنامه: ۱۷۱۹ شماره پرونده: ۹۸۰۳۴۴۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

مستقیم در رفاه و آسایش تمامی آحاد جامعه جهت بهره‌مندی از آب سالم برای شرب، بهداشت، صنعت و... و همچنین شبکه جمع‌آوری فاضلاب برای حفظ زیبایی شهر (از خطر سیل و...) است، مستقیماً متوجه تمامی مردم شهر (بدون امکان ایجاد محدودیت برای برخی از اعضای جامعه) می‌شود.»

۴- مدیرکل دفتر حقوقی وزارت نیرو نیز به موجب لایحه ۳۲۷۳ - ۱۳۹۷/۷/۴ توضیح داده است که:

«۱- با توجه به اهمیت موضوع تأمین آب سالم و بهداشتی و ضرورت جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب شهرها به منظور جلوگیری از ورود فاضلاب خام به منابع آب و خاک و تأثیر آن بر سلامت آحاد شهروندان و با توجه به هزینه‌های بسیار سنگین اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، قانون‌گذار به موجب «قانون ایجاد تسهیلات برای طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴» راهکارهای مختلفی برای تأمین منابع مالی مورد نیاز جهت اجرای طرح‌های آب و فاضلاب پیش‌بینی نموده است که یکی از آنها مشارکت مالی موضوع تبصره (۳) این قانون است. لذا با توجه به اینکه واژه مشارکت به عنوان لفظی عام است، با تأمل در عنوان ماده واحده موصوف و همچنین توجه به فلسفه تصویب و روح حاکم بر آن، چنین استنباط می‌گردد که منظور از مشارکت مذکور صرفاً منفعت مالی و تحلیل آن بر مبنای سود زیان و یا اختصاص سهم در قالب شرکت سهامی با رویکرد مفاهیم ناشی از قانون تجارت نمی‌باشد چرا که در چنین وضعیتی با توجه به زیان‌ده بودن فعالیت این بخش، مشارکت‌کنندگان با فرض سهامدار شدن ضرر خواهند دید و مسئول جبران زیان وارده نیز خواهند بود بنابراین چاره‌ای جز تفسیر قانون اشاره شده با در نظر گرفتن عبارات خود همان قانون باقی نمی‌ماند تا بر مبنای آن «راهکارهای ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب» پیش‌بینی و اجرا شود. بر این اساس به موجب تبصره مذکور در هر یک از شهرهای کشور با توجه به شرایط آن شهر و به ترتیبی که نمایندگان مردم در شوراهای اسلامی شهرها برای نحوه مشارکت شهروندان در تأمین هزینه‌های مربوط به اجرای طرح‌های مذکور اتخاذ می‌نمایند، موضوع در شورای اسلامی شهر مطرح و راهکارهای پیشنهادی تصویب و جهت ابلاغ توسط وزارت نیرو به شرکت مربوطه، به وزارت نیرو منعکس می‌گردد. به این ترتیب تصمیم‌گیرندگان اصلی در خصوص نحوه مشارکت شهروندان، نمایندگان ایشان در شورای اسلامی شهر هستند و تا زمانی که مصوبه شورا به وزارت نیرو ارسال و به شرکت ذی‌ربط ابلاغ نگردد هیچگونه وجهی در این خصوص اخذ نمی‌گردد. شایان ذکر است از آنجا که قانونگذار حکیم است تصویب نحوه مشارکت مالی را به نمایندگان منتخب مردم در شورای اسلامی شهر که به مشکلات اداره امور شهر خود اشراف کاملی دارند، محول نموده است.

۲- لازم به توضیح است در خصوص اعتبار تبصره قانونی مذکور، این ابهام پس از تصویب قانون هدفمندی از سوی سایر دستگاه‌های نظارتی مانند سازمان تعزیرات حکومتی و وزارت بازرگانی نیز مطرح و پس از ارائه توضیحات متقاعد گردیدند که تاکنون هیچ قانون مؤخری قانون فوق‌الذکر را نسخ ننموده و این قانون کماکان به قوت خود باقیست. همچنین با توجه به ابهامات مطروحه، موضوع از طریق ریاست مجلس شورای اسلامی به کمیسیون عمران مجلس منعکس و ریاست کمیسیون عمران نیز طی نامه شماره ۵۲/۸۴۵۷۲ د - ۱۳۸۹/۲/۱۶ به صراحت تبصره مذکور را معتبر و لازم‌الاجرا اعلام نموده‌اند. علاوه بر آن طی نظریه شماره ۱۳۹۹/۱۶۸۰۶۲ - ۱۳۹۰/۱۲/۸ معاونت حقوقی ریاست جمهوری اعتبار قانونی تبصره مذکور اعلام شده است. بنابراین در خصوص اعتبار قانون مذکور تقریباً تمام دستگاه‌های نظارتی و غیره به اجماع رسیده‌اند.

۳- با عنایت به موارد فوق، درج مبلغی تحت عنوان تبصره (۳) در قبوض مشترکین آب و فاضلاب بابت دریافت وجوهی است که در اجرای تبصره (۳) ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ در شهرهای مختلف کشور با توجه به وضعیت شبکه آب و فاضلاب شهر مربوطه به منظور بازسازی شبکه آب شهری و توسعه طرح‌های جمع‌آوری و دفع فاضلاب آن شهر با تصویب شورای اسلامی و ابلاغ آن توسط وزیر نیرو به شرکت مربوطه بابت مشارکت مالی شهروندان در این امور اخذ و صرف هزینه‌های توسعه و بازسازی شبکه‌های آب و فاضلاب می‌گردد.

۴- لازم به ذکر است وجوه موضوع تبصره (۳) ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه آب شهری که در حسابی مجزا از وجوه مربوط به تعرفه‌های آب و فاضلاب واریز می‌گردد، صرفاً به مصرف هزینه‌های مذکور در این قانون رسیده و گزارش عملکرد آن به صورت مستمر به شورای اسلامی شهر و مجمع عمومی شرکت مربوطه ارائه می‌گردد.

۵- ابلاغیه‌های شماره ۹۳/۳۹۲۵۳/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ و ۹۶/۱۵۳۱۲/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۲/۱۷ وزیر وقت نیرو که در درخواست شاکی اشاره شده است متضمن وضع قاعده جدید برای اخذ وجوه از مشترکین نبوده بلکه ابلاغ مصوبه شورای اسلامی شهر ارومیه به شرکت

درخواست کننده: رئیس دیوان عدالت اداری

موضوع درخواست: اعمال مقررات ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ و رفع تعارض میان آراء ۱۳۲۷ الی ۱۳۳۱ - ۱۳۹۷/۵/۲۳ و ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از یک سو با رأی شماره ۲۰۱۴ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری از سوی دیگر

گردش کار: ۱- مدیر کل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری به موجب نامه شماره ۹۰۰۰/۷۵۸۹/۲۰۰ مورخ ۱۳۹۸/۵/۱۹ به رئیس دیوان عدالت اداری اعلام کرده است که:

«۱- پرونده شماره ۹۶۰۱۵۹۳ هیأت عمومی به خواسته ابطال مصوبه سال ۱۳۹۶ شورای اسلامی شهر کرج با موضوع مشارکت مالی شهروندان در اثر تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مصوب سال ۱۳۷۷ با گزارش هیأت تخصصی شوراهای اسلامی در جلسه ۱۳۹۸/۵/۱۵ هیأت عمومی مطرح شد.

۲- نظر به اینکه در موضوع مشابه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری آراء متفاوت از یکدیگر صادر کرده بود به نحوی که هم در نظریه اکثریت هیأت تخصصی قید شده بود و هم در نظریه اقلیت، اینجانب پیشنهاد کردم پیش از رسیدگی به این پرونده در هیأت عمومی موضوع تعارض در آراء هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه‌های ۱۳۳۱-۱۳۲۷ - ۱۳۹۷/۵/۲۳ و ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ ناظر بر ابطال مصوبات شوراهای اسلامی ابوزیدآباد کاشان و همدان با رأی شماره ۲۰۱۴ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ ناظر بر عدم ابطال مصوبه شورای اسلامی شهر مشهد مبتنی بر تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری در اجرای ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مورد بررسی و اعلان نظر قرار گیرد. چرا که در رسیدگی به مصوبات شوراهای اسلامی شهر ابوزیدآباد کاشان و همدان، هیأت عمومی مصوبات شورای اسلامی شهرها را ابطال کرده است ولی در رأی شماره ۲۰۱۴ مصوبه شورای اسلامی شهر مشهد را ابطال نکرده است. مزید استحضار به عرض می‌رساند مطابق قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مقرر شده به منظور بازسازی و توسعه تأسیسات آب شهرها و تکمیل طرح‌های نیمه تمام فاضلاب و اولویت دادن به اجرای طرح‌های فاضلاب به شرکت‌های آب و فاضلاب اجازه داده می‌شود بخشی از منابع مالی مورد نیاز این طرح‌ها را به طریق مقرر در تبصره‌های این ماده واحد تأمین نمایند و در تبصره ۳ این ماده واحد مقرر شده شوراهای شهر راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخشها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجراء درآید.

همان طور که ملاحظه می‌فرمایید شورای شهر پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان را بررسی و تأیید می‌کند. لکن پس از تصویب وزیر نیرو، توسط شرکت‌های آب و فاضلاب اجراء می‌شود و این بدان معنا است که اگر وزیر نیرو تصمیم شورای شهر را تصویب کرد آنگاه موضوع تبصره ۳ و تأیید شورای شهر اجرائی می‌شود و اگر وزیر نیرو تصمیم شورا را تأیید نکرد اساساً تصمیم شورا قابلیت اجراء و اقدام ندارد. پس تصمیم شورا مقرر آمره مستقل محسوب نمی‌شود و صرفاً یک پیشنهاد است. از طرفی موضوع قانون هدفمند کردن یارانه‌ها ناظر به تعیین قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب است و این امر متفاوت از حکم تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری می‌باشد. بنابراین هم به لحاظ تفاوت موضوع قانون ایجاد تسهیلات با قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و هم به لحاظ اینکه تصمیمات شورا مستقلاً قابلیت اجراء ندارد و اجراء و عدم اجراء آن به تصویب وزیر نیرو موکول است، لذا به نظر می‌رسد که آراء هیأت عمومی در ابطال و عدم ابطال تصمیمات شوراهای اسلامی مبتنی بر تبصره ۳ ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری به نحو صحیح اتخاذ نشده است. ضمناً توجه جناب عالی را به مفاد نامه شماره ۹۶/۵۱۰۵۹/۳۱/۱۰۰ - ۱۳۹۶/۱۲/۱۲ وزیر نیرو به شرکت آب و فاضلاب استان همدان مبنی بر اینکه در اجراء تبصره ۳ ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری پیشنهادات صورت جلسه شماره ۶۱ - ۱۳۹۶/۸/۲۳ شورای اسلامی شهر همدان را تصویب و جهت اجراء ابلاغ می‌کنم را از نظر عالی می‌گذرانم. شایسته یاد کرده است مصوبه ۶۱ شورای اسلامی شهر همدان در رأی شماره ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ هیأت عمومی ابطال شده است. همچنین در پرونده شماره ۹۶۰۱۵۹۳ هیأت عمومی که از دستور جلسه ۱۳۹۸/۵/۱۵ هیأت عمومی خارج شده ابطال تصمیم شماره ۴/۴۱/۹۶/۲۰۱۳ - ۱۳۹۶/۵/۲ نیز وزیر نیرو در اجراء تبصره ۳ ماده واحد قانون مذکور، طی نامه شماره ۹۶/۲۲۱۹۷/۳۱/۱۰۰ ضمن تصویب تصمیم شورای اسلامی شهر کرج، آن را برای اجراء ابلاغ کرده است.

ملاحظه می‌فرمایید که تا وزیر نیرو تصمیم شورای اسلامی را تأیید و یا رد نکند تصمیم شورای اسلامی قابل اجراء نیست و فاقد اثر است. البته اگر با وجود قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، حکم تبصره ۳ ماده واحد یاد شده قابل اعمال نباشد، مصوبه وزیر نیرو باید مورد رسیدگی قضایی قرار گیرد و نه تصمیم شورای اسلامی شهر.»

۲- متن آراء معارض به شرح زیر است:

الف: رأی شماره ۲۰۱۴ - ۱۳۹۳/۹/۱۷:

به موجب تبصره ۳ ماده واحد قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴، تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده شده است هیأتی مرکب از استاندار، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرعامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نماینده‌های مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخشها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، شهرها را بر اساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجراء درآید. نظر به اینکه پس از تشکیل شوراهای اسلامی شهر، شوراهای مذکور دارای اختیار قانونی فوق‌الذکر می‌باشند، بنابراین مصوبه مورد شکایت که طی آن شورای اسلامی شهر مشهد به شرکت آب و فاضلاب مشهد اجازه داده مبالغی تحت عنوان سهم تبصره ۳ ماده واحد یاد شده برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری به ازاء هر واحد اخذ نماید خلاف قانون و خارج از حدود اختیارات مرجع وضع تشخیص نشد.

ب: رأی شماره ۱۳۲۷ الی ۱۳۳۱ - ۱۳۹۷/۵/۲۳:

با توجه به اینکه به موجب تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری مصوب سال ۱۳۷۷ مبنی بر اینکه «تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتها مرکب از استاندار، رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرعامل آب و فاضلاب استان و یک نفر از نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، راهکارهای مشارکت مالی مردم و سایر بخشها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب شهرها را بر اساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجراء درآید.» هیأت مذکور تا زمانی اختیار داشته که شورای اسلامی شهر ایجاد نشده باشد. از طرفی به موجب ماده ۳ قانون هدفمندی یارانه‌ها مصوب سال ۱۳۸۸ مجلس شورای اسلامی مقرر شده دولت مجاز است با رعایت این قانون قیمت آب، کارمزد جمع‌آوری فاضلاب را تعیین کند. بنابراین در زمان تصویب مصوبه مورد اعتراض شورای شهر صلاحیتی در این خصوص نداشته است و با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری رأی بر ابطال مصوبه مورد اعتراض به لحاظ مغایرت با قانون و خروج شورای اسلامی شهر ابوزید آباد از حدود اختیارات صادر می‌شود.

ج: رأی شماره ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸:

نظر به اینکه به موجب ماده ۳ قانون هدفمندی یارانه‌ها مصوب سال ۱۳۸۸ مجلس شورای اسلامی مقرر شده است که: «دولت مجاز است با رعایت این قانون قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند.» بنابراین در زمان تصویب مصوبه در قسمت مورد شکایت «آب بها» شورای اسلامی شهر همدان صلاحیتی در این خصوص نداشته و در نتیجه قسمت مذکور از مصوبه مورد شکایت با استناد به بند ۱ ماده ۱۲ و مواد ۸۸ و ۱۳ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ از تاریخ تصویب ابطال می‌شود.»

۳- رئیس دیوان عدالت اداری پس از ملاحظه گزارش مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری موضوع را جهت بررسی به هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری ارجاع می‌کند و پس از ملاحظه نظر اکثریت این هیأت در اجراء ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ موضوع را به هیأت عمومی ارجاع می‌کند.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۴ با حضور معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف: تعارض بین دادنامه شماره ۲۰۱۴ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ با دادنامه‌های شماره ۱۳۲۷ الی ۱۳۳۱ مورخ ۱۳۹۷/۵/۲۳ و شماره ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری محرز است.

دیوان عدالت اداری حکم به ورود شکایت وی صادر و اعلام می‌گردد. رأی صادره وفق ماده ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل اعتراض در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری است.

شعبه ۲۴ تجدیدنظر به موجب دادنامه شماره ۱۴۷۲/۹۵۵۲۰۹۸۰۹۹۷۰۹۸۰۴/۱۰ - ۱۳۹۸/۴/۱۰ آن را نقض و به شرح زیر رأی صادر کرده است:

با توجه به این که براساس تدابیر فرماندهی معظم کل قوا در گردش کار شماره ۷۵۵۴۴ - ۱۳۹۰/۶/۳۱ در خصوص مشکلات ایجاد شده ناشی از اجرای برخی از قوانین کشور برای سازمان‌های نیروهای مسلح، فرموده‌اند که «نیروهای مسلح تابع سیاست‌های ستاد کل هستند و وقتی که آن ستاد سیاست‌هایی را ابلاغ می‌کند لازم اجراء می‌باشد» و برابر ابلاغیه شماره ۳۶۱۰/۱۰۴۰/۱۲۱ - ۱۳۹۶/۶/۲۲ ستاد کل نیروهای مسلح اجرای قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و مصوبات هیأت وزیران در سطح سازمان‌های نیروهای مسلح مستلزم تدوین و ابلاغ نحوه اجرای قانون از سوی معاونت‌های تخصصی مربوط در ستاد کل نیروهای مسلح می‌باشد و برابر ابلاغیه شماره ۲۲۱۶/۱/۸۲/۲۹ - ۱۳۹۶/۱۲/۲۳ ستاد کل نیروهای مسلح دستورالعمل و ضوابط اجرایی بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه در نیروهای مسلح که با همکاری بنیاد شهید انقلاب اسلامی و بخش‌های تخصصی پزشکی تدوین شده است ابلاغ گردیده و برابر ماده ۵ دستورالعمل ذکر شده جانبازی افراد واجدالشرايط باید مجدداً از طرف کمیسیون‌های نیروهای مسلح احراز و تعیین درصد جانبازی گردد و سپس پرونده به بنیاد شهید ارسال شود. بنابراین با توجه به مراتب فوق شاکی ملزم به ارائه گواهی مورد نیاز که توسط یگان اعزام‌کننده صادر گردیده می‌باشد که در ما نحن فیه چنین گواهی ملاحظه نمی‌گردد لذا ایجاد تکلیف برای تجدیدنظرخواه بدون رعایت مقررات مربوطه وجاهت قانونی نداشته بنابراین تجدیدنظر خواهی را وارد دانسته و در اجرای ماده ۷۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ضمن نقض رأی تجدیدنظر، خواسته را نقض و برابر ماده ۱۷ همان قانون قرار رد شکایت شاکی صادر می‌شود. بدیهی است پس از تأیید جانبازی شاکی توسط واحد خدمتی و عدم ایفا وظیفه قانونی از سوی تجدیدنظرخواه شاکی حق مراجعه و شکایت مجدد را دارد. این رأی قطعی است.

ب: شعبه ۳۷ بدوی دیوان عدالت اداری در مورد دادخواست آقای جمال رضائی به طرفیت بنیاد شهید و امور ایثارگران کرمانشاه به خواسته الزام به تأیید و احراز جانبازی موضوع بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه ششم به موجب دادنامه شماره ۱۵۴۹/۹۰۲۶۰۹۹۷۰۹۸۰۴/۱۰ - ۱۳۹۷/۹/۱۰ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

به موجب تبصره بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه پنجم توسعه بنیاد شهید و امور ایثارگران موظف است رزمندگان هشت سال دفاع مقدس که صورت سانحه بالینی هم زمان ندارند اما مجروحیت آنان توسط کمیسیون پزشکی نهاد اعزام‌کننده (نیروهای مسلح) احراز می‌گردد را به عنوان جانباز تلقی و حداقل ۵ درصد جانبازی به آنها تعلق می‌گیرد. در مانحن فیه مجروحیت شاکی به موجب صورتجلسه پزشکی نزاجا به شماره ۸۵۱۶ - ۱۳۸۸/۲/۱۶ مورد تأیید قرار گرفته لذا بنیاد شهید و امور ایثارگران موظف به اعطا حداقل ۵ درصد جانبازی به شاکی بوده، مستنداً به مواد ۵۸، ۵۹ و ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به ورود شکایت صادر و اعلام می‌گردد. رأی اصداری ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می‌باشد.

شعبه ۲۴ تجدیدنظر به موجب دادنامه شماره ۹۵۸/۹۵۵۲۰۹۸۰۹۹۷۰۹۸۰۴/۱۰ - ۱۳۹۸/۳/۵ آن را نقض و به شرح زیر رأی صادر کرده است:

با توجه به این که براساس تدابیر فرماندهی معظم کل قوا در گردش کار شماره ۷۵۵۴۴ - ۱۳۹۰/۶/۳۱ در خصوص مشکلات ایجاد شده ناشی از اجرای برخی از قوانین کشور برای سازمان‌های نیروهای مسلح، فرموده‌اند که «نیروهای مسلح تابع سیاست‌های ستاد کل هستند و وقتی که آن ستاد سیاست‌هایی را ابلاغ می‌کند لازم اجراء می‌باشد» و برابر ابلاغیه شماره ۳۶۱۰/۱۰۴۰/۱۲۱ - ۱۳۹۶/۶/۲۲ ستاد کل نیروهای مسلح اجرای قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی و مصوبات هیأت وزیران در سطح سازمان‌های نیروهای مسلح مستلزم تدوین و ابلاغ نحوه اجرای قانون از سوی معاونت‌های تخصصی مربوط در ستاد کل نیروهای مسلح می‌باشد و برابر ابلاغیه شماره ۲۲۱۶/۱/۸۲/۲۹ - ۱۳۹۶/۱۲/۲۳ ستاد کل نیروهای مسلح دستورالعمل و ضوابط اجرایی بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه در نیروهای مسلح که با همکاری بنیاد شهید انقلاب اسلامی و بخش‌های تخصصی پزشکی تدوین شده است ابلاغ گردیده و برابر ماده ۵ دستورالعمل ذکر شده جانبازی افراد واجدالشرايط باید مجدداً از طرف کمیسیون‌های نیروهای مسلح احراز و تعیین درصد جانبازی گردد و سپس پرونده به بنیاد شهید ارسال شود. بنابراین با توجه به مراتب فوق شاکی ملزم به ارائه گواهی مورد نیاز که توسط یگان اعزام‌کننده صادر گردیده می‌باشد که در ما نحن فیه چنین گواهی ملاحظه نمی‌گردد لذا ایجاد تکلیف برای تجدیدنظرخواه بدون رعایت مقررات

ب: مطابق تبصره (۳) ماده واحده قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های شهری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴ مقرر شده است: «تا زمان تشکیل شورای اسلامی شهر اجازه داده می‌شود هیأتی مرکب از رئیس سازمان برنامه و بودجه استان، مدیرعامل آب و فاضلاب استان و یک یا دو نفر از نماینده‌های استان در مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس، راهکارهای مشارکت مالی و سایر بخش‌ها و ایجاد تسهیلات برای اجرای طرح‌های آب و فاضلاب، شهرها را بر اساس پیشنهاد شرکت آب و فاضلاب استان بررسی و تأیید نموده تا پس از تصویب وزیر نیرو توسط شرکت‌های آب و فاضلاب به اجرا درآید.» و مطابق بند (۸۲) جداول پیوست قانون بودجه سال (۱۳۹۹) کل کشور: «شرکت‌های آب و فاضلاب استانی مجازند حداکثر ده درصد از منابع حاصل از مشارکت مالی، مصوب شورای اسلامی هر شهر (موضوع تبصره ۳ قانون ایجاد تسهیلات برای توسعه طرح‌های فاضلاب و بازسازی شبکه‌های آب شهری) را به منظور تسریع در اجرا و توسعه طرح‌های ایجاد تسهیلات آب و فاضلاب با اولویت اجرای طرح‌های فاضلاب در روستاهای حاشیه همان شهر هزینه نمایند.» با عنایت به حکم قانونی مذکور:

اولاً: حکم یاد شده، ناظر به صلاحیت بررسی راهکارهای مشارکت داوطلبانه مردم برای تأمین منابع مالی مورد نیاز در زمینه تسهیل اجرای طرح‌های آب و فاضلاب است و منصرف از انجام اموری مانند وضع تعرفه‌های آب و فاضلاب و یا اجبار و الزام مشترکین به پرداخت وجه است؛

ثانیاً: با تصویب ماده (۳) قانون هدفمندکردن بارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵، دولت مجاز است با رعایت این قانون، قیمت آب و کارمزد جمع‌آوری و دفع فاضلاب را تعیین کند و نهادهای دیگر، صلاحیتی برای وضع تعرفه‌ها و یا عوارض آب و فاضلاب ندارند.

بنابراین آراء شماره ۱۳۲۷ الی ۱۳۳۱ - ۱۳۹۷/۵/۲۳ و ۷۵۳ - ۱۳۹۸/۴/۱۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری (ناظر بر ابطال مصوبات شوراهای اسلامی شهر ابویزیدآباد کاشان و همدان) صحیح و منطبق با موازین قانونی است. در نتیجه دادنامه شماره ۲۰۱۴ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ اشتباه بوده و در اجرای ماده ۹۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ ضمن نقض رأی ۲۰۱۴ - ۱۳۹۳/۹/۱۷ حکم بر ابطال مصوبه شماره ۳/۹۱/۴۸۸۲/ش - ۱۳۹۱/۱۱/۳ شورای اسلامی شهر مشهد مستند به بند ۱ ماده ۱۲ و ماده ۸۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ صادر می‌شود.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری
معاون قضایی دیوان عدالت اداری - مرتضی علی اشراقی

شماره ۹۹۰۲۰۲۲

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت‌مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۴۱ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ با موضوع: «درخصوص نحوه احراز جانبازی رزمندگان فاقد صورت سانحه و مدارک بالینی توسط بنیاد شهید» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ شماره دادنامه: ۱۷۴۱ شماره پرونده: ۹۹۰۲۰۲۲

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

اعلام‌کننده تعارض: بنیاد شهید و امور ایثارگران

موضوع: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت اداری

گردش کار: در خصوص نحوه احراز جانبازی رزمندگان فاقد صورت سانحه و مدارک

بالینی توسط بنیاد شهید بر اساس بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، شعب دیوان عدالت اداری آراء متفاوتی صادر کرده‌اند.

گردش کار پرونده‌ها و مشروح آراء به قرار زیر است:

الف: شعبه ۳۷ بدوی دیوان عدالت اداری در مورد دادخواست خانم فرشته محمدی به طرفیت بنیاد شهید و امور ایثارگران به خواسته الزام به تشکیل کمیسیون پزشکی به موجب دادنامه شماره ۱۶۱۵/۹۰۲۶۰۹۹۷۰۹۸۰۴/۱۰ - ۱۳۹۷/۹/۱۱ به شرح زیر رأی صادر کرده است: نظر به اینکه خواسته شاکی تشکیل کمیسیون پزشکی بنیاد بوده است نه اینکه بنیاد درصد جانبازی نیروهای مسلح را تأیید نماید و دفاعیات طرف شکایت خارج از خواسته شاکی بوده و پس از صدور رأی کمیسیون ماده ۱۶ بنیاد ملزم به تشکیل کمیسیون پزشکی بوده است که اقدام نموده است لذا مستفاد از مواد ۱۰ و ۱۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی

جانبازی اعطا نمایند. ثالثاً؛ با توجه به احراز مجروحیت قبلی شاکی در کمیسیون پزشکی نیروهای مسلح مربوط (سپاه پاسداران انقلاب اسلامی) در تاریخ ۱۳۹۱/۶/۶ نیازی به احراز مجدد مجروحیت نبوده چرا که گواهی موضوع احراز مجروحیت مورخ ۱۳۹۱/۶/۹ از اسناد رسمی بوده که توسط اشخاص صلاحیتدار و در حدود صلاحیت قانونی صادر شده و دارای اعتبار قانونی است. مضافاً اینکه ضرورت احراز مجروحیت موضوع این تبصره با فرض عدم احراز قبلی بوده و احراز مجدد مجروحیت با وجود احراز قبلی، امری بیهوده و تکراری و عبث خواهد بود. رابعاً؛ تفسیر عبارت «احراز می‌گردد» مندرج در تبصره مذکور در ادبیات زبان فارسی نشان از عملی است که در زمان حال و در حال صورت گرفتن است. النهایه با عنایت به احراز مجروحیت قبلی شاکی در کمیسیون پزشکی نیروی مسلح مربوطه تخلف طرف شکایت در عدم اعطاء حداقل ۵ درصد جانبازی برای ایشان وفق تبصره بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه پنجم توسعه کشور، از قوانین و مقررات به شرح معنون محرز و مسلم بوده و مستنداً به مواد ۱۱، ۵۸، ۵۹ و ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به ورود شکایت صادر و اعلام می‌گردد. رأی اصدراری ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر خواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می‌باشد.

این رأی به موجب دادنامه شماره ۹۹۰۹۹۷۰۹۵۹۳۰۰۴۲۴ - ۱۳۹۹/۲/۱ شعبه ۲۳ تجدیدنظر مورد تأیید قرار گرفته است.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - تعارض در آراء محرز است.

ب - با توجه به اینکه اولاً؛ بر اساس بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۹۵، «دولت مکلف است در اجرای ماده ۶۱ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۲ مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ به نحوی برنامه‌ریزی نماید که تا دو سال اول اجرای قانون برنامه کلیه مشمولان ماده مذکور تعیین تکلیف گردند. یگان‌های اعزام‌کننده نهادهای متولی موظفند گواهی مورد نیاز افراد مشمول این ماده و صورت‌ساز را به کمیسیون احراز بنیاد شهید و امور ایثارگران ارائه نمایند.» ثانیاً؛ مطابق تبصره بند مذکور، «بنیاد شهید و امور ایثارگران موظف است رزمندگان هشت سال دفاع مقدس که صورت‌ساز بالینی همزمان مجروحیت را ندارند اما مجروحیت آنها توسط کمیسیون پزشکی نهاد اعزام‌کننده (نیروهای مسلح) احراز می‌گردد را به عنوان جانباز تلقی نماید و حداقل پنج درصد (۵٪) جانبازی به آنها تعلق می‌گیرد. اجرای این تبصره مانع از احراز جانبازی بیش از درصد مذکور توسط بنیاد شهید و امور ایثارگران نمی‌باشد.» ثالثاً؛ گرچه تبصره حاوی عبارت «احراز می‌گردد» می‌باشد و عبارت مذکور به ظاهر دلالت بر احراز در حال و آینده دارد و شامل احرازهای گذشته نمی‌شود و لکن از آن جایی که قبل از تصویب قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۹۵، جانبازی شاکیان از سوی کمیسیون‌های پزشکی و احراز نیروهای مسلح مورد تأیید قرار گرفته و مراتب به بنیاد شهید اعلام شده است و تشکیل مجدد پرونده از سوی نیروی اعزام‌کننده تحصیل حاصل و اتلاف وقت است و ماده ۵ دستورالعمل اجرایی تبصره بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب سال ۱۳۹۵ نیز به صراحت حکمی راجع به معرفی مجدد به کمیسیون پزشکی نیروهای مسلح و نفی رسیدگی و احرازهای قبلی ندارد و از طرف دیگر قانونگذار پیش از آن به موجب ماده ۶۱ قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۲ مصوب ۱۳۹۳/۱۲/۴ و هیأت وزیران نیز به موجب بند (ب) ماده ۱۱ آیین‌نامه تعیین و احراز مصادیق عملی شهید، در حکم شهید و سایر مصادیق ایثارگری (تصویب‌نامه شماره ۴۹۱۸۹ت۲۵۸۲۵ - ۱۳۹۳/۳/۱۰ هیأت وزیران) بنیاد شهید را موظف به پذیرش و رسیدگی به پرونده ارسالی از سوی نیروهای مسلح کرده است، بنابراین لزومی به معرفی مجدد افراد به نیروهای اعزام‌کننده وجود ندارد، بنابراین رأی صادر شده مبنی بر وارد دانستن شکایت به شرح مندرج در گردش کار صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی

مربوطه و جاهت قانونی نداشته بنابراین تجدیدنظرخواهی را وارد دانسته و در اجرای ماده ۷۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ضمن نقض رأی تجدیدنظر، خواسته را نقض و برابر ماده ۱۷ همان قانون قرار رد شکایت شاکی صادر می‌شود. بدیهی است پس از تأیید جانبازی شاکی توسط واحد خدمتی و عدم ایفا وظیفه قانونی از سوی تجدیدنظر خواه شاکی حق مراجعه و شکایت مجدد را دارد. این رأی قطعی است.

ج - شعبه ۳۷ بدوی دیوان عدالت اداری در مورد دادخواست آقای غلامحسین ایزدی به طرفیت کمیسیون پزشکی بنیاد شهید به خواسته احراز تخلف (با توجه به اصل ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه) به موجب دادنامه شماره ۹۷۰۹۹۷۰۲۶۰۱۸۵۹ - ۱۳۹۷/۱۰/۸ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

نظر به اینکه حضور شاکی که در منطقه گواهی شده است و مجروحیت وی گواهی نشده است و مجروحیت وی توسط یگان اعزامی تأیید نشده است و نسبت به ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه با عدم ارائه مدارک و مستندات و گواهی مربوط خروج موضوعی دارد لذا مستفاد از مواد ۱۰ و ۱۱ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به رد شکایت وی صادر و اعلام می‌گردد. رأی صادره وفق ماده ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری ظرف بیست روز پس از ابلاغ قابل اعتراض در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری است.

این رأی به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۵۲۰۱۶۰۵ - ۱۳۹۸/۴/۱۲ شعبه ۲۴ تجدیدنظر مورد تأیید قرار گرفته است.

د - شعبه ۴۰ بدوی دیوان عدالت اداری در مورد دادخواست آقای رسول سامی تازی به طرفیت بنیاد شهید و امور ایثارگران اردبیل به خواسته الزام طرف شکایت به اعمال ۵٪ حداقل جانبازی وفق گواهی صادره از یگان خدمتی برابر تبصره ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۲۴۰۱۱۱۳ - ۱۳۹۸/۵/۲۶ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

در خصوص شکایت مذکور با عنایت به اوراق و محتویات پرونده نظر به اینکه بر اساس حکم مقرر در تبصره بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه ششم توسعه بنیاد شهید موظف است صرفاً با احراز مجروحیت توسط کمیسیون پزشکی نهاد اعزام‌کننده (نیروهای مسلح) شخص مشمول را به عنوان جانباز تلقی نماید و حداقل ۵٪ جانبازی به وی اعطا نماید و با احراز مجروحیت قبلی مشارالیه از سوی کمیسیون پزشکی نیروهای مسلح مربوط ضرورت احراز مجدد مجروحیت استنباط نمی‌گردد و نیازی به چنین دعوا وجود ندارد که در مانحن فیه حسب اوراق و مندرجات پرونده و اسناد ابرازی مضبوط در پرونده مجروحیت قبلی نامبرده توسط کمیسیون پزشکی نیروهای مسلح مربوط احراز گردیده است مع الوصف عدم ارائه صورت‌ساز از سوی شاکی مسقط حق مکتسبه قانونی وی نبوده و عدم انجام تکلیف قانونی طرف شکایت در این خصوص موجب تضییع حقوق قانونی مشارالیه خواهد بود. بنا علیهذا توجهاً به احراز مجروحیت قبلی نامبرده از سوی کمیسیون پزشکی یاد شده شکایت نامبرده را قابل اجابت تشخیص و مستنداً به مواد ۱۰، ۱۱ و ۵۸ از قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به ورود شکایت مطروحه به شرح خواسته صادر و اعلام می‌گردد. رأی صادره به موجب ماده ۶۵ قانون موصوف ظرف مهلت بیست روز پس از ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می‌باشد.

این رأی به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۹۳۰۴۰۸۲ - ۱۳۹۸/۱۰/۱ شعبه ۲۳ تجدیدنظر مورد تأیید قرار گرفته است.

ه - شعبه ۳۷ بدوی دیوان عدالت اداری در مورد دادخواست آقای محمدرضا مقری فریز به طرفیت بنیاد شهید و امور ایثارگران (کمیسیون پزشکی) به خواسته اعمال تبصره ماده ۸۷ از قوانین چهارگانه ایثارگران در قانون برنامه ششم توسعه به موجب دادنامه شماره ۹۸۰۹۹۷۰۹۰۲۶۰۱۸۶۵ - ۱۳۹۸/۹/۱۹ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

در خصوص شکایت مطروحه به شرح موصوف با امان نظر در محتویات پرونده اعم از دادخواست و مستندات تقدیمی شاکی و دفاعیات طرف شکایت لازم به ذکر است که اولاً؛ بند یک دفاعیات طرف شکایت مربوط به تکالیف یگان‌های اعزام‌کننده افراد مشمول بوده و ارتباطی با وضعیت موجود شاکی که قادر به ارائه صورت‌ساز نمی‌باشد ندارد. ثانیاً؛ تبصره بند (الف) ماده ۸۷ قانون برنامه پنجم توسعه ششم تکلیف رزمندگان هشت سال دفاع مقدس را که قادر به ارائه صورت‌ساز بالینی هم زمان مجروحیت نیستند، به صراحت روشن نموده است. به نحوی که صرفاً با احراز مجروحیت آن‌ه ارائه صورت‌ساز بالینی هم زمان مجروحیت] توسط کمیسیون پزشکی نهاد اعزام‌کننده (نیروهای مسلح)، بنیاد شهید و امور ایثارگران موظف است شخص مشمول را به عنوان جانباز تلقی و حداقل ۵ درصد

شماره ۹۹۰۰۴۸۵

۱۳۹۹/۱۲/۱۷

بسمه تعالی

جناب آقای اکبر پور

رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل محترم روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

یک نسخه از رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره دادنامه ۹۹۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۱۷۴۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ با موضوع: «اعلام تعارض. مطابق بند ۴ ماده ۳ قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ تغییر نام‌های ممنوع از جمله صلاحیت‌های هیأت حل اختلاف است و رسیدگی به سایر دعاوی مربوط به نام اشخاص در صلاحیت عام محاکم دادگستری است بنابراین قرارهای صادر شده به شایستگی دادگاه‌های عمومی در رسیدگی به خواسته صحیح و موافق مقررات است.» جهت درج در روزنامه رسمی به پیوست ارسال می‌گردد.

مدیرکل هیأت عمومی و هیأت‌های تخصصی دیوان عدالت اداری - مهدی دربین

تاریخ دادنامه: ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ شماره دادنامه: ۱۷۴۲ شماره پرونده: ۹۹۰۰۴۸۵

مرجع رسیدگی: هیأت عمومی دیوان عدالت اداری

اعلام‌کننده تعارض: معاون نظارت و بازرسی دیوان عدالت اداری

موضوع: اعلام تعارض در آراء صادر شده از شعب دیوان عدالت اداری

گرددش کار: در خصوص دادخواست اشخاص به خواسته اعتراض به تصمیم ثبت احوال مبنی بر مخالفت با تغییر نام و الزام به تغییر نام کوچک، شعب دیوان عدالت اداری آراء متفاوتی صادر کرده‌اند.

گرددش کار پرونده‌ها و مشروح آراء به قرار زیر است:

الف: شعبه ۳۷ بدوی دیوان عدالت اداری به موجب دادنامه‌های شماره ۱۲۰۷۰۹۹۷۰۹۰۲۶۰۹۷۰۹۹۷/۱۸ - ۱۳۹۷/۷/۱۸ و ۱۶۳۶۰۹۹۷۰۹۰۲۶۰۹۸۰۹۹۷/۸/۲۲ در رسیدگی به خواسته اعتراض به تصمیم ثبت احوال مبنی بر مخالفت با تغییر نام و الزام به تغییر نام کوچک با موضوع دادخواست‌های آقای مهدی منبری و اکرم تمجیدی به شرح زیر رأی صادر کرده است:

صلاحیت انتخاب نام برای انسان [طفل] توسط اعلام‌کننده، نافی حق طبیعی شخص برای تغییر و انتخاب یک نام مناسب و غیر ممنوع [بر حسب مقررات قانونی و عرف معمول جامعه] پس از رسیدن به سن رشد نمی‌باشد. چرا که اولاً: هیچ گونه ممنوعیت قانونی در این خصوص وجود ندارد. بدیهی است صلاحیت انتخاب نام برای طفل توسط اعلام‌کننده، صرفاً بدلیل عدم امکان انجام این امر توسط طفل، معترض و عدم رشد عقلی می‌باشد. ثانیاً: آنچه به موجب قانون برای انتخاب نام، ممنوع گردیده، در تبصره ۱ ماده ۲۰ قانون ثبت احوال به صراحت مشخص شده و شامل نام‌هایی است که موجب هتک حیثیت مقدمات اسلامی گردیده یا از عناوین و القاب و نام‌های زننده و مستهجن یا متناسب با جنس می‌باشد. رابعاً: دستورالعمل مربوط به تغییر نام نیز هیچگونه ممنوعیتی در خصوص تغییر نام به نام مجاز دیگر اعلام ننموده است. لذا ممانعت از این امر توسط ادارات ثبت احوال، به نوعی، ممنوع نمودن یک امر مباح و ایجاد محدودیت در انتخاب نام‌های مجاز، بدون دلیل و مجوز قانونی می‌باشد. علیهذا با عنایت به غیر ممنوع بودن نام انتخابی شاکیان (مهرداد) و (اکرم)، تخلف طرف شکایت در ممانعت از تغییر نام مندرج در شناسنامه به «مهرداد» و «اکرم» محرز و مسلم بوده، مستنداً به مقررات معنون و مواد ۱، ۵۸، ۵۹ و ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به ورود شکایت و ابطال نامه شماره ۲۳۴۸/۱۸/۲/۱۳۹۷ در مورد شکایت و ابطال نامه شماره ۲۳۴۸/۱۸/۲/۱۳۹۷ اداره ثبت احوال خراسان رضوی و الزام طرف شکایت به تغییر نام شاکیان از «مهدی» به «مهرداد» و از «اکرم» به «نهایت» صادر و اعلام می‌گردد. رأی اصداری ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می‌باشد.

دادنامه ۱۲۰۷۰۹۹۷۰۹۰۲۶۰۹۷۰۹۹۷/۱۸ - ۱۳۹۷/۷/۱۸ به موجب رأی شماره ۲۴۲۴۰۹۹۷۰۹۵۹۳۰۹۸۰۹۹۷/۶/۴ در شعبه ۲۳ تجدیدنظر دیوان عدالت اداری تأیید شده است.

دادنامه ۱۶۳۶۰۹۹۷۰۹۰۲۶۰۹۸۰۹۹۷/۸/۲۲ - ۱۳۹۸/۸/۲۲ به دلیل عدم تجدیدنظرخواهی قطعیت یافت.

ب: شعبه ۲۴ بدوی دیوان عدالت به خواسته اعتراض به تصمیم ثبت احوال بر مخالفت با تغییر نام و الزام به تغییر نام کوچک به موجب دادنامه‌های شماره ۸۳۵۰۹۵۷۹۰۹۸۳۵۰ - ۱۳۹۸/۱۲/۲۴، ۸۴۸۴۰۹۵۷۹۰۹۸۴۸۵ و ۱۳۹۸/۱۲/۲۴ - ۹۸۰۹۹۷۰۹۵۷۹۰۹۸۴۸۵ - ۱۳۹۸/۱۲/۲۴ با موضوع دادخواست‌های آقایان مجتبی دهقان ریایی، عباس نکویی و خانم عارفه صمدی به شرح زیر رأی صادر کرده است:

طبق ماده ۴ قانون ثبت احوال مصوب سال ۱۳۵۵ که بیان می‌کند: «دعاوی راجع به اسناد ثبت احوال با دادگاه شهرستان یا دادگاه بخش مستقل محل اقامت خواهان به عمل می‌آید.» و همچنین رأی وحدت رویه شماره ۲ مورخ ۱۳۶۲/۱/۲۲ دیوان عالی کشور که مقرر می‌دارد: «نظر به اینکه تبصره ۴ ماده ۳ قانون ثبت احوال مصوب سال ۱۳۵۵ ناظر

به اعطاء اختیار به هیأت حل اختلاف برای تغییر نام‌های ممنوع می‌باشد و رسیدگی به سایر دعاوی مربوط به نام اشخاص در صلاحیت عام محاکم عمومی دادگستری است» و نیز رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۶۶۰ - ۱۳۹۶/۷/۱۸ بیان می‌کند: «چنانچه اختلافی بین ثبت احوال و متقاضی تغییر مفاد اسناد سجلی به وجود آید موضوع دعوا طبق ماده ۴ قانون ثبت احوال در دادگاه صالح رسیدگی خواهد شد.» دیوان عدالت اداری صالح به رسیدگی به دعاوی مربوط به تغییر نام نیست. بر این اساس طبق ماده ۴۸ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ قرار عدم صلاحیت به صلاحیت دادگاه عمومی حقوقی محل اقامت خواهان (شهرستان مشهد) صادر و اعلام می‌گردد. این رأی بر اساس رأی وحدت رویه شماره ۱۲۶ - ۱۳۹۳/۲/۱۵ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری قطعی بوده و قابل تجدیدنظرخواهی نمی‌باشد.

ج: شعبه ۳۷ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به خواسته اصلاح شناسنامه با موضوع دادخواست آقای محمدحسن قاسمیان به موجب دادنامه شماره ۲۴۲۵۰۹۹۷۰۹۰۲۶۰۹۸۰۹۹۷/۱۲/۱۹ - ۱۳۹۸/۱۲/۱۹ به شرح زیر رأی صادر کرده است:

اولاً: به موجب ماده ۲۰ قانون ثبت احوال، انتخاب نام با اعلام‌کننده می‌باشد که در مانحن فیه توسط ولی قهری طفل، انجام گرفته است. ثانیاً: قانون ثبت احوال، هیچ گونه مجوزی برای تغییر نام مجاز و انتخاب نام دیگر توسط اعلام‌کننده، وجود نداشته بنابراین و باتوجه به عدم ممنوعیت نام انتخابی برای طفل و همچنین مستهجن یا نامتناسب نبودن آن با جنس، موجب قانونی برای اجابت خواسته شاکی وجود نداشته، مستنداً به مواد ۱۰، ۵۸، ۵۹ و ۶۵ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری حکم به رد شکایت صادر و اعلام می‌گردد. رأی اصداری ظرف ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظرخواهی در شعب تجدیدنظر دیوان عدالت اداری می‌باشد.

رأی مذکور به لحاظ عدم تجدیدنظرخواهی قطعیت یافت.

د: شعبه ۳۷ بدوی دیوان عدالت اداری در رسیدگی به خواسته الزام به اصلاح نام کوچک به موجب دادنامه شماره ۳۸۳۳۰۹۹۷۰۹۰۲۶۰۹۸۰۹۹۷/۱۱/۴ - ۱۳۹۱/۱۱/۴ با موضوع دادخواست آقای مراد سلطان پور به شرح زیر رأی صادر کرده است:

شاکی با تقدیم دادخواستی به طرفیت مشتکی عنهما تقاضای الزام به اصلاح نام کوچک از مرادعلی به علی را نموده است با توجه به مفاد دادخواست تقدیمی و نظر به اینکه اولاً: رسیدگی به خواسته شاکی از شمول مقررات ماده ۱۳ قانون دیوان عدالت اداری خارج تشخیص می‌گردد. ثانیاً: محاکم دادگستری مرجع عام رسیدگی به تظلمات می‌باشد و دیوان عدالت اداری مرجع خاص بوده و هرگونه رسیدگی در دیوان عدالت اداری مستلزم تصریح در قانون می‌باشد و در موارد تردید در صلاحیت این دو مرجع قضایی اصل بر صلاحیت محاکم عمومی دادگستری می‌باشد. ثالثاً: به صراحت ماده ۴ قانون ثبت احوال رسیدگی به تمامی دعاوی راجع به اسناد سجلی در صلاحیت دادگاه محل اقامت شاکی نمی‌باشد بر این اساس قرار عدم صلاحیت این دیوان به شایستگی و صلاحیت محاکم عمومی دادگستری اهر صادر و اعلام می‌گردد و با توجه به حدوث اختلاف فیما بین این شعبه و شعبه سوم عمومی دادگستری اهر پرونده پس از اظهار نظر مشاوران رئیس دیوان عدالت اداری به دیوان عالی کشور ارسال می‌گردد.

رأی مذکور به لحاظ عدم تجدیدنظرخواهی قطعیت یافت.

هیأت عمومی دیوان عدالت اداری در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۱۸ با حضور رئیس و معاونین دیوان عدالت اداری و رؤسا و مستشاران و دادرسان شعب دیوان تشکیل شد و پس از بحث و بررسی با اکثریت آراء به شرح زیر به صدور رأی مبادرت کرده است.

رأی هیأت عمومی

الف - تعارض در آراء محرز است.

ب - اولاً: مطابق ماده ۴ قانون ثبت احوال مصوب سال ۱۳۵۵ رسیدگی به شکایات اشخاص ذینفع از تصمیمات هیأت حل اختلاف و همچنین رسیدگی به سایر دعاوی راجع به اسناد ثبت احوال با دادگاه شهرستان یا دادگاه بخش مستقل محل اقامت خواهان به عمل می‌آید. ثانیاً: مطابق بند ۴ ماده ۳ قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ تغییر نام‌های ممنوع از جمله صلاحیت‌های هیأت حل اختلاف است و رسیدگی به سایر دعاوی مربوط به نام اشخاص در صلاحیت عام محاکم دادگستری است و رأی وحدت رویه شماره ۲ - ۱۳۶۲/۱/۲۲ دیوان عالی کشور نیز به صلاحیت محاکم دادگستری در دعاوی مربوط تصریح دارد و با توجه به حکم مقرر در ماده ۴۷۱ قانون آیین دادرسی کیفری و بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲، قرارهای صادر شده به شایستگی دادگاه‌های عمومی در رسیدگی به خواسته صحیح و موافق مقررات است. این رأی به استناد بند ۲ ماده ۱۲ و ماده ۸۹ قانون تشکیلات و آیین دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب سال ۱۳۹۲ برای شعب دیوان عدالت اداری و سایر مراجع اداری مربوط در موارد مشابه لازم‌الاتباع است.

رئیس هیأت عمومی دیوان عدالت اداری - محمدکاظم بهرامی